

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

Özürlü sağlık kurulu raporu

İKİNCİ BÖLÜM

Özürlü maaşı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Özürlülerde özel eğitim hizmetleri

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakım hizmetleri

BEŞİNCİ BÖLÜM

Özürlülerde istihdam

Özürlülerde vergi indirimi

Özürlülerde emeklilik

Malulen emeklilik

ALTINCI BÖLÜM

Özürlülerde araç alımı

YEDİNCİ BÖLÜM

Emlak vergisinden muafiyet

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Türk işaret dili sisteminin oluşturulması

ÖNSÖZ

Bu kitapçık, özürlü ve özürlü yakınlarını yasal hakları konusunda bilgilendirerek haklarını kullanırken karşılaştıkları sorunlarla daha bilinçli mücadele etmeleri konusunda onlara yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Kitapçıkta; özürlülük, özürlülerin genel olarak hangi haklara sahip oldukları ve bu hakları içeren ilgili mevzuata yer verilmiştir.

GİRİŞ

Özürlü;

Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetine ihtiyaç duyan kişilere (özürlü)denir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÖZÜRLÜ SAĞLIK KURULU RAPORU

Özürlü sağlık kurulunca hazırlanan, kişilerin özür ve sağlık durumunu, yararlanabileceği sosyal hakları ve çalıştırılmayacağı iş alanlarını belirten belgeye denir.

Özürlü sağlık kurulu raporunun tanımı, amacı, rapor içerisinde adı geçen bazı hususların tanımları ve rapor vermeye yetkili kuruluşlar;

Amaç; Bu rapor; özürlü sağlık kurulu raporlarının alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve özürlü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kuruluşlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; özürlülerle ilgili derecelendirmeleri, sınıflandırmaları ve tanımlamalara gereksinim duyulan sağlık, eğitim, rehabilitasyon gibi alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır.

Yönetmelikte geçen Raporla ilgili bazı tanımlar:

Ağır Özürlü; Özür gurubuna göre tüm vücut fonksiyon kaybı oranı %50 nin üzerinde olduğu tespit edilen özürlülerden; beslenme, giyinme, yıkanma ve tuvalet ihtiyacını giderme gibi öz bakım becerilerini yerine getirmede, kendi başına hareket etmede veya iletişim kurmada zorluk ya da yoksunluk yaşadığına ve bu becerileri başkalarının yardımı olmaksızın gerçekleştiremeyeceğine tıbbi olarak karar verilen kişilerdir.

Balthazard Formülü: Tüm vücut fonksiyon kaybı hesabında birden fazla özrü olanlar için kullanılan hesaplama şeklidir.

Özürlülük ölçütü:

Uluslararası temel ölçütler esas alınarak hazırlanan, özür durumuna göre tüm vücut fonksiyon kaybı yüzdesidir.

Sınıflandırma:

Önemli bir sağlık ögesi olarak insan vücudunun fonksiyonu ve yetersizliğini tanımlı konusunda ortak ve standart bir dil ve çerçeve geliştirme çalışmasıdır.

Raporun alınışı:

Özürlü sağlık kurulu raporu alabilmek için, özürlülerin kamu kurum ve kuruluşlarından(Sosyal hizmetler il müdürlükleri, Defterdarlık, Türkiye iş kurumu) alacakları resmi yazılar ile yada doğrudan raporu verecek olan hastanenin baştabipliğine müracaat etmeleri gerekir

Raporun üzerinde bulunması gerekenler:

- Özürlünün adı soyadı
- 7 yaşından itibaren fotoğraf
- Özürlü ibaresi
- Özür derecesi
- Özür grubu
- Konusunda uzman doktorların imzası
- Raporun veriliş amacı
- Raporlar süreli ise raporun geçerlilik süresi

Rapora itiraz:

Özürlü sağlık kurulu raporuna; özürlü, velisi veya vasisi veyahut raporun isteyen kurum tarafından itiraz edilebilir.

İlgililer itiraz dilekçesi ve ilk raporun tasdikli bir örneği ile birlikte, bulunduğu ilin sağlık müdürlüğüne başvurur.

İl sağlık müdürlüğüne, rapor alacak kişi en yakın farklı bir rapor vermeye yetkili hastaneye gönderilir.

İtiraz edilen rapor ile itiraz üzerine verilen rapordaki kararlar aynı yönde ise rapor kesinleşir.

Raporların farklı olması durumunda, kişinin ikamet ettiği yere en yakın bir hakem hastaneye, kişi yeniden muayene edilmesi ve rapor tanzim edilmesi amacıyla yine il sağlık müdürlüğü kanalıyla gönderilir.

Hakem hastanenin özürlü sağlık kurulunca verilen karar kesindir.

Birden fazla özür durumunun bulunması:

Birden fazla hastalığı veya özrü bulunanların, özür durumuna göre tüm vücut fonksiyon kaybı oranlarından, en fazla kayba sebep olan hastalığın vücut fonksiyon kayıp oranı esas alınır.

Diğer rahatsızlıklara ait vücut fonksiyon kayıp oranları balthazard formülü ile toplanarak genel vücut fonksiyon kayıp oranı hesaplanır.

Raporun geçerlilik süresi;

Özürli sağlık kurulu raporunun sürekli olup olmadığı ile süreli raporlarda kontrol süresi mutlaka belirtilir.

Özürli sağlık kurulunca kişinin özür durumunun sürekli olduğuna karar verilmesi durumunda, raporun ilgili bölümünde bu durum belirtilir.

Özür durumunun değişmesi halinde rapor ve buna bağlı vücut fonksiyon kaybı oranı yeniden belirlenir.

Özürli sağlık kurulunca özürünün özür durumunun sürekli olmadığına karar verilmesi halinde de bu husus ilgili bölümde belirlenerek raporun geçerlilik süresi belirtilir.

Zaman içinde değişebilen veya kontrolü gerektiren hastalıklar, hastanın önceki raporu da kurula sunularak, özürli sağlık kurulunun belirleyeceği süre içinde yeniden görüşülür ve karara bağlanır.

Bu yönetmelik hükümlerine göre alınmış olan sürekli raporlar ile süreli raporların geçerlilik süresi dolmadan tekrar rapor istenmesi durumunda mükerrer rapor tanzimini önlemek maksadıyla, ilgililerin daha önce rapor alıp almadıklarına ilişkin beyanı istenir.

İlgilinin beyanı üzerine veya bir başka şekilde, evvelce rapor verilmiş olduğunun tespiti halinde tekrar rapor verilmez.

Raporun tasdiki ve verilişi;

Raporlar; kurum müracaatı ise üç nüsha, kişisel müracaatlarda ise iki nüsha olarak düzenlenir ve baştabip tarafından tasdik edilir. Raporun bir nüshası ilgili kişiye verilir. İlgilinin talebi üzerine hazırlanmış olan raporlardan; özürünün kullanabileceği hakları sayısında çoğaltılarak imza edilir, onaylanır ve mühürlenerek ilgiliye verilir. Kurum müracaatlarında ise raporun bir nüshası raporu isteyen kuruma gönderilir. Özürli sağlık kurulu raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşları, raporlara ait bilgileri ulusal özürülüler veri tabanında yer alması amacıyla Başbakanlık Özürülüler İdaresi Başkanlığı'nın belirleyeceği veri yapısında her ayın ilk haftası Başbakanlık Özürülüler İdaresi Başkanlığı'na elektronik ortamda gönderir.

Sosyal güvencesi bulunanların rapor ücretleri bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumlarınca, sosyal güvencesi bulunmayanların raporlarını ücretsiz almaları hususunda baştabiplikler yetkilidir.(BKZ.03.03.2004 tarih ve 3539 sayılı Özürli sağlık kurulu raporu hakkında genelge) Genelge no: 2004/30

Tedavi Hizmetleri genel müdürlüğü Özürli Sağlık Kurulu Raporu Hakkında Genelge Tarihi:03.03.2004 Sayısı:3539 Genelge No:2004/30

Özürülülerin, özel kanunlar uyarınca kendilerine tanınan haklardan yararlanabilmeleri maksadıyla almaları gereken özürli sağlık kurulu raporları için muayene, tetkik ve rapor ücreti alınıp alınmayacağı konusunda uygulamada doğan tereddütlerin giderilebilmesi için ilgili mevzuat çerçevesinde konunun açıklığa kavuşturulması gerekli görülmüştür.

Bilindiği üzere, 08.01.2002 tarih ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında özetle; genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır. Bahsedilen 1 inci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye aynı kanunun 1 inci maddesi 4 üncü fıkrasında Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Bu çerçevede, 08.02.2002 tarihli ve 24665 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 28.01.2002/3654 sayılı kararname’nin eki karar ile gaziler, şehit ve gazi dul ve yetimleri, özürllüer, öğrenciler ve 2022 sayılı, 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişiler 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesi 1 inci fıkrası hükmünden muaf tutulmuştur. Diğer bir ifade ile, verilen hizmetler karşılığında ücret alınmaması veya indirimli uygulama yapılabilmesi imkanı getirilmiştir.

Konuyla ilgili 03.12.2002 tarih ve 2002/58 No’lu Başbakanlık Genelgesinin 6 ncı maddesinde ve Sağlık Bakanlığının 10.05.2000 tarih ve 2000/48 No’lu Genelgesinin 3 üncü maddesinde “Herhangi bir sosyal güvencesi olmayan özürllü vatandaşlarımızın almış oldukları sağlık kurulu raporlarından bağış ve evrak parası adı altında para talep edilmemesi” gerektiği belirtilmiştir.

Ancak, gerek özürllü vatandaşlarımızdan gerek resmi sağlık kurum ve kuruluşlarından Bakanlığımıza intikal eden müracaatlardan; uygulamada tereddüt ve sorunlar oluştuğu ve bu durumun özürllü vatandaşlarımızın mağduriyetine yol açtığı, tespit edilmiştir.

Bu itibarla mezkur genelgelerde belirtildiği üzere;06.02.1998 tarihli ve 98/10746 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan, Özürllülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelikte de belirtilen yetkili sağlık kuruluşlarına özürllü sağlık kurulu raporu almak için başvuran vatandaşların raporlarından bağış veya evrak parası adı altında herhangi bir ücret talep edilmemesi, muayene, tetkik ve sağlık kurulu raporu işlemleri neticesinde doğan hizmet bedellerinin;

a) İlgilinin herhangi bir kamu kurum veya kuruluşunda çalışması halinde bu kurum veya kuruluşça,

b) SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı mensubu olmaları veya emekli, yaşlılık veya malullük aylığı almaları halinde bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumunca karşılanması,

c) Yeşil kartı bulunan özürllülerin 3816 sayılı Kanun uyarınca özürllü sağlık kurulu raporu ile ilgili iş ve işlemlerine ait giderlerinin (poliklinik muayene ücreti hariç) ise, bağlı buldukları Kaymakamlıklar bünyesindeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan Bakanlığımıza aktarılan avans sisteminden karşılanmak üzere Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğünden talep edilmesi,

d) Bunların dışında kalan ve herhangi bir sosyal güvenlik şemsiyesi altında olmayıp ödeme gücü bulunmayan özürllü vatandaşlarımızdan 28.01.2002/3654 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve 03.12.2002/58 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca muayene, tetkik, ve rapor ücreti alınmaması gerekmektedir.

Rapor üzerinde tahrifat ve sahtecilik:

Üzerinde tahrifat (karalama, çizme vs.), silinti ve kazıntı olan raporlar geçersizdir. Gerçeğe uygun olmayan raporları kasten düzenleyenler ve kullananlar ile raporlar üzerinde tahrifat, silinti ve kazıntı yaparak kullanan ve kullanmak isteyenler hakkında genel hükümlere göre işlem yapılır.

Özürlü sağlık kurulu raporu vermeye yetkili kuruluşlar:

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi
Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Büyükçekmece Devlet Hastanesi
Dr.L.Kırdar Kartal Eğitim Araştırma Hastanesi
Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Koşuyolu Kalp Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Őiřli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Zeynep Kamil Kadın ve ocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Dr. Siyami Ersek Göğüs Kalp ve Damar Cerrahi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Bakırköy Dr.Sadi Konuk Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Beykoz Devlet Hastanesi
70.Yıl Fizik Tedavi Rehabilitasyon Merkezi
Silivri Prof.Dr.Necmi Ayanoğlu Devlet Hastanesi
Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi
İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göztepe Eğitim Araştırma Hastanesi
Eyüp Devlet Hastanesi
Kartal Devlet Hastanesi
Paşabahçe Devlet Hastanesi
Őiřli Devlet Hastanesi
Bezmi Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi
İstinye Devlet Hastanesi

Özürlülük bilgisinin nüfus cüzdanlarında yer alması

30 Ekim 2005 tarih ve 25981 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan zrller Veritabanı Oluşturulmasına ve zrllk Bilgisinin Nüfus Czdanında Yer Almasına Dair Yönetmelik ile zrl kimlik kartı kaldırılmış olup, artık Başbakanlık zrller idaresi Başkanlığı zrl Kimlik Kartı dzenlemeyecektir.

Var olan zrl Kimlik Kartları eski veya yeni logolu olması fark etmeksizin geçerlidir.

Özürlü Kimlik Kartı düzenlenmeyeceği için zrllerin zrlye sunulan hak ve hizmetlerden yararlanabilmek için; ya zrllk bilgisini nüfus cüzdanına yazdırmaları yada Sosyal Hizmetler il müdürlüklerinden veyahutta toplum merkezlerinde onaylı raporlarını yanlarında taşımaları gerekmektedir.

Özürlülük bilgisinin nüfus cüzdanına işletilmesi için yapılması gerekenler:

Özürlü bireyler, ikamet ettikleri ilin il Sosyal hizmetler müdürlüğü veya toplum merkezlerine, sağlık kurulu raporunun aslı veya onaylı rneği ve nüfus cüzdanının aslı ve fotokopisi ile müracaat ederler.

Takriben iki ile üç ay içerisinde bireyler bağlı buldukları nüfus müdürlüklerine bir adet fotoğrafla giderek zrllk bilgisi işlenmiş nüfus cüzdanlarını alabilirler.

Beyaz kart uygulaması:

Beyaz kart 1 Haziran 2006 tarihinden geçerli olmak üzere İETT genel müdürlüğünün İstanbul il sınırları içerisinde özürhüherin toplu taşıma araçlarından yararlanmasını sağlayan ücretsiz seyahat kartıdır.

Beyaz kart almak için gerekli belgeler:

1) Varsa özürhü kimlik kartı fotokopisi veya özürhülük bilgisinin nüfus cüzdanına işlenmiş halinin fotokopisi şayet oda yok ise sosyal hizmetler il müdürlüklerinden yada toplum merkezlerinden onaylanmış özürhü sağlık kurulu raporu

2) Kimlik fotokopisi

3) 1 adet fotoğraf

4) Herhangi bir Vakıfbank şubesinin İETT paso hesabına yatırılmış 5 ytl lik dekontla birlikte İETT genel müdürlüğüne başvurmaları gerekmektedir.

Beyaz kartın kaybı veya çalınması:

Beyaz kartın bir kere kaybı halinde 20 ytl iki ve üçüncü kere kaybında 40 ytl karşılığında tekrar çıkartılır. Ancak aynı sene içinde dört kere kaybolması halinde yenisi düzenlenmez.

Refakatçi kartı :

İETT genel müdürlüğü tarafından ağır düzeyde olmak koşulu ile zihinsel spastik ve tekerlekli sandalye kullanan özürhüherin yakınlarına İstanbul il sınırları içerisinde toplu taşıma araçlarında ücretsiz seyahat hakkı sağlayan karttır.

Gerekli belgeler

A) Özürhü kimlik kartı fotokopisi veya Özürhü raporu 16 Temmuz 2006 tarihinden önce alınmış ise il sosyal hizmetler veya toplum merkezlerinden onaylanmış özürhü sağlık kurulu raporu yada Özürhülük bilgisinin yer aldığı kimlik fotokopisi

B) Kimlik fotokopisi

C) 1 adet fotoğraf ve 20 ytl ile birlikte İETT genel müdürlüğüne başvurulur.

İKİNCİ BÖLÜM

ÖZÜRLÜ MAAŞI

Kimler özürhü maaşı alabilir:

Özürhü olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporuyla kanıtlayan, 18 yaşını doldurmuş bulunan ve herhangi bir işe yerleştirilememiş olan özürhülerden; kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan ve her ne ad altında olursa olsun gelirleri toplamının aylık ortalaması 66.11 ytl nin altında olanlar

Gelirlerinin toplamının aylık ortalaması 66.11 ytl den daha az olan ve 18 yaşını doldurmamış kanunen bakmakla yükümlü kimsesi bulunan ve fiilen bakımını gerçekleştirdiği özürhü yakını bulunanlar.

Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan malul olmaları nedeniyle yetim olarak aylık veya gelir alan çocuklardan, aylık ya da gelirleri özürhülük derecelerine göre bu yönetmelik kapsamında ödenecek olan aylık tutarından düşük olanlar.

Özürlü maaşı alamayacaklar:

Hangi adla olursa olsun herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan bir gelir veya aylık hakkından faydalananlar,

Kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunduğu tespit olunanlar.

Muhtaçlık sınırına eşit veya üzerinde nafaka bağlanmış veya bağlanması mümkün olanlar,

Mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış muhtaçlık sınırına eşit veya üzerinde devamlı bir geliri bulunanlar,

Borçlar Kanununa göre malları ve gelirleri devir edilerek bir sözleşme ile gerçek veya tüzel şahıslarca kendilerine bakılanlar,

Menkul ve gayrimenkul mallarından dolayı bu yönetmeliğe göre bağlanacak aylığa eşit veya daha fazla geliri olan veya gelir sağlaması mümkün olanlar,

Herhangi bir şekilde bu yönetmeliğe göre bağlanacak aylık tutarına eşit veya daha fazla devamlı gelir sağlayan ya da sağlaması mümkün olanlar,

Kamu kurum ve kuruluşlarında iâşe dahil olmak üzere bakımı yapılan veya yaptırılanlardan, mevzuatı gereği kendilerine muhtaçlık sınırına eşit ve daha fazla gelir, harçlık, aylık ve benzeri adlarla düzenli olarak ödeme yapılanlar sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanlar herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan malul olmaları nedeniyle yetim olarak aylık veya gelir alan çocuklardan, aylık ya da gelirleri özürlülük derecelerine göre bu yönetmelik kapsamında ödenecek olan aylık tutarından düşük olanlara, bu yönetmelikle belirlenen diğer şartlar aranmaksızın ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından aradaki fark ödenir.

Birden fazla sosyal güvenlik kurumundan aynı şekilde aylık veya gelir alanlara ise yalnızca tercih edebilecekleri bir sosyal güvenlik kurumu tarafından fark ödenir.

Bu şekilde fark ödemesinden yararlanabilmek için sağlık kurulu raporu ile birlikte aylık veya gelir ödemesi yapılan sosyal güvenlik kurumuna kendileri veya kanuni temsilcileri tarafından başvuruda bulunulması gerekmektedir.

Özürlülüğün belirlenmesi ve maaş oranları 2022 sayılı kanunun uygulanmasında,

a) Çalışma güçlerini %40 ile %69 arasında kaybedenler “özürlü”

b) Çalışma güçlerini %70 ve üzerinde kaybedenler ise “başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özürlü” olarak kabul edilir.

Aylık bağlanması için gerekli belgeler:

a)Başvuru formu,

b)Tam teşekküllü hastanelerden alınacak özürlü sağlık kurulu raporu,

c)Üç vesikalık fotoğraf,

d)Kanunen bakmakla yükümlü oldukları 18 yaşını doldurmamış özürlü yakını bulunanların fiilen bakımı gerçekleştirdiklerine dair ve sürdüreceklerine, bakım ilişkisinin fiilen sürdürülmediğinin tespiti halinde bu aylık ödemenin kesileceğini kabul ettiklerine ilişkin yazılı beyanı,

e)Sandık tarafından gerekli görüldüğü takdirde istenecek kontrol muayenesi talebini en geç 4 ay içinde yerine getireceğine ilişkin yazılı beyanı,

f)Aylığın vasiye ödenmesi gereken hallerde mahkemeden alınmış vasilik kararı,

g)Türkiye iş kurumuna kayıt olanlar için bu kuruma başvuru yaptıklarına dair belge,

h)Başvuru formunda yer alan aylık istek dilekçesi ile mal bildirim belgesi, aylık talebinde bulunanın kendisi veya gerekli hallerde kanuni temsilcileri tarafından doldurulup imzalanır.

ı)Muhtaçlık belgesi ve vukuatlı nüfus kayıt örneği ile ikametgâh belgesi bölümleri ise yetkililerce doldurularak imza ve mühürle onaylanır.

Bu belgeler mahalli maliye teşkilatı tarafından sandığa gönderilir.

Aylık başlangıcı:

Bu yönetmelik hükümlerine göre aylık bağlanmasına karar verilenlere ödenecek aylığın başlangıcı, ilgililerin başvuru formlarının mahalli maliye teşkilatında kayda geçirildiği tarihi, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan malul olmaları nedeniyle yetim olarak aylık alanlar için ise ilgili sosyal güvenlik kurumuna müracaat tarihini izleyen aybaşıdır.

Aylıkların artırılması veya azaltılması:

Sağlık kurulu raporu sonucuna göre tespit edilecek özürlülük durumuna bağlı olarak aylık tutarında değişiklik yapılması gerekenlerin aylıkları, sağlık kurulu raporlarının sandık veya ilgili sosyal güvenlik kurumunun kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ilk aylıktan itibaren artırılır veya sandık sağlık kurulu karar tarihini takip eden ilk aylıktan itibaren azaltılır.

65 yaşını doldurmadan önce özürlü ise bağlanmış olan aylıkların aynı şekilde ödenmesine devam olunur.

Kendisine yaşlılık aylığı bağlanmış olanlardan başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek kadar özürlü olduklarını tam teşekküllü hastaneden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlara, 2022 sayılı kanunun ek 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendine göre aylık bağlanır.

Aylıkların ödenmesi:

Bağlanan aylıklar,1 mart tarihinden başlamak üzere üçer aylık dönemler halinde peşin olarak, Aylık başlangıç tarihinden tahsis tarihini takip eden ilk dönem başına kadar olanlar toptan, hak sahiplerinin kendilerine, vekillerine veya vasilerine veyahut kayyumlarına ya da velilerine ödenir.

Aylıkların kesilmesi:

Bağlanan aylıklar, aylık sahibinin veya aylığa hak kazanan özürünün;

- A) Ölümü,
- B) Türk vatandaşlığından çıkarılması, türk vatandaşlığını muhafaza edenler hariç yabancı memleket uyruğuna girmesi,
- C) Muhtaçlığının kalkması,
- Ç)Özürlü olması nedeniyle aylık bağlanmış ise bir işte çalışmaya başlaması,
- D)Bir akitle gerçek veya tüzel kişiler tarafından bakım altına alınması,
- E)Daimi olmayan özürlülük oranının %40' nin altına düşmesi,
- F)Evlennesi sebebiyle muhtaç durumdan çıkması,
- G)18 yaşından küçük özürülülerin 18 yaşını tamamlaması,
- Ğ)18 yaşından küçük özürülüler için bakım ilişkisinin fiilen gerçekleşmediğinin belirlenmesi,

Aylıktan faydalanmamayı gerektiren durumların mevcut olduğunun tespiti,

Sosyal güvenlik kurumlarından malul olmaları nedeniyle ödenmekte olan yetim aylığı veya geliri kesilmesi halinde, bu durumlarının meydana geldiği tarihi takip eden dönem başından itibaren kesilir.

Aylık bağlananlara verilecek belgeler:

Aylık bağlananlara, 17.5.1995 tarihli ve 22286 sayılı resmi gazetede yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Emekli sandığına aylık bağlananlara verilecek tanıtım kartları ve ücretsiz seyahat kartları yönetmeliğine göre sandık tarafından düzenlenecek bir tanıtım kartı verilir. Bu kart, hak sahibinin aylık ödemelerinde kimlik belgesi yerine geçer.

Bildirim yükümlülüğü:

Aylık almakta olanlar veya aylık sahiplerinin eş,kardeş,anne,baba,vasi,kayyum,veli veya vekilleri,aylıkların kesilmesini gerektiren durumları üç ay içinde sandığa bildirmekle yükümlüdürler. Bu bildirim yükümlülüğüne uymayan aylık sahipleri, vekil, vasi,veli yada kayyumlar hakkında bu yönetmeliğin 23 üncü maddesi uygulanır.

Aylık veya aylık haklarının geri alınması:

Bildirim yükümlülüğüne uyulmadığı ve aylığa hak kazanmak üzere düzenlenen belgelerin gerçeğe uymadığı tespit edildiği takdirde, ödenmiş olan aylıklar veya aylık farkları için sandık veya ilgili sosyal güvenlik kurumu aracılığı ile %50 fazlası ile borç tahakkuk ettirilir.

Fazla ödenmiş aylık veya aylık farklarının geri alınması:

Aylık alanlara, her ne suretle olursa olsun istihkaklarından fazla ödenen aylık yada aylık farkı tutarları sandık veya ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından daha sonra ödenecek aylıklarından tahsil edilir.

Aylıkların durdurulması ve zaman aşımı:

Tahakkuk ettirildiği tarihten itibaren aralık olarak bir yıl boyunca aylıklarını almayan hak sahiplerinin aylıkları durdurulur. Aylıklarını beş yıl boyunca almayanların aylıkları ise kesilir. Bu süreden sonra başvuruların aylık istekleri yeni başvuru olarak değerlendirilir ve bunlara geçmiş süreler için bir ödeme yapılmaz.

Muayene ve tedavi:

Aylık bağlananların tedavileri 188/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması

Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yeşil kart verilmek suretiyle sağlanır. Ancak, yeşil kart verilmesi için aranan şartlar açısından herhangi bir araştırma yapılmaz bu yönetmeliğin 20 inci maddesine göre düzenlenen tanıtım kartına sahip olanlar, 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre yeşil kart verilmesinde aranan şartları hayiz olarak kabul edilir. Aylık haktan yararlanan 18 yaşından küçük özürülülerin yalnızca kendileri yukarıda belirtilen tedavi haktan yararlanır.

Bu özürülülerin aylık ödenen yakınları hakkında yeşil kart verilmesine ilişkin olarak yukarıdaki hüküm uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZÜRLÜLERDE ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ

Özel eğitim hizmetlerinden yararlanmak için:

Tam teşekküllü devlet hastanelerden alınacak Özürlü Sağlık Kurulu Raporu (en az % 40 oranlı) ile millî eğitim müdürlüklerine başvurmak gerekir. Özel eğitim hizmetlerinin amacı özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin Türk milli eğitiminin genel amaçları ve genel ilkeleri doğrultusunda genel ve mesleki eğitim görme haklarından yararlanabilmelerinin sağlamaktır.

Özel eğitimle ilgili bazı tanımlar

Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Bep: Bireyselleştirilmiş eğitim planını,

Birden fazla yetersizliği olan birey: Birden fazla alanda görülen yetersizlik nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan bireyi,

Bireysel gelişim raporu: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine ilişkin değerlendirme sonucu gösteren raporu,

Çok ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Bireyin zihinsel yetersizliği yanında başka yetersizlikleri bulunması nedeniyle öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerileri kazanamaması nedeniyle yaşam boyu bakım ve gözetime ihtiyacı olan bireyi,

Destek eğitim hizmeti: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tıbbi ve eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda belirlenen eğitim ihtiyaçları doğrultusunda kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okul personeline uzman personel, araç-gereç, eğitim ve danışmanlık hizmetleri sağlamayı,

Destek eğitim odası: Kaynaştırma uygulamaları yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortamı,

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan birey: Yaşına ve gelişim seviyesine uygun olmayan dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, hiperaktivite ve dürtüsellik belirtilerini en az iki ortamda ve altı ay süre ile gösteren, bu özellikleri yedi yaşından önce ortaya çıkan özel eğitim ile destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Dil ve konuşma güçlüğü olan birey: Dili kullanma, konuşmayı edinme ve iletişimdeki güçlük nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Duygusal ve davranış bozukluğu olan birey: Yaşına uygun olmayan sosyal ve kültürel alanlarda farklı duygusal tepki ve davranışlar göstermesi nedeniyle özel eğitim ve destek eğitimine ihtiyacı olan bireyi,

En az sınırlandırılmış eğitim ortamı: Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin; toplumla bütünleşmesini sağlamaya yönelik sosyal, öz bakım, dil ve iletişim alanlarındaki davranışlar ile düzeyine uygun akademik ve mesleki bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla destek eğitim hizmetlerinin de verildiği ve mümkün olduğunca yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada olmasını sağlayan en uygun eğitim ortamını,

Görme yetersizliği olan birey: Görme gücünün kısmen ya da tamamen kaybından dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireyi,

İşitme yetersizliği olan birey: İşitme duyarlılığının kısmen veya tamamen kaybından dolayı konuşmayı edinmede, dili kullanma ve iletişimde yaşadığı güçlükler nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlemler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireyi,

Ortopedik yetersizliği olan birey: Hastalıklar, kazalar ve genetik problemlere bağlı olarak kas, iskelet ve eklemlerin işlevlerini yerine getirememesi sonucunda meydana gelen hareket ile ilgili yetersizlikler nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyaç duyan bireyi,

Otistik birey: Sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılığı erken çocukluk döneminde ortaya çıkan ve bu özellikleri nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi,

Özel eğitim: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimi,

Özel eğitime ihtiyacı olan birey: Çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişme özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyi,

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin zorunlu öğrenim çağı: Okul öncesi dönemi de içine alan 3–14 yaş grubundaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim öğretim süresini kapsayan dönemi,

Özel öğrenme güçlüğü olan birey: Dili yazılı yada sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya bir kaçında ortaya çıkan ve dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma yada matematiksel işlemlerin yapma güçlüğü nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan bireyi,

Serabralpalsili birey: Doğum öncesi, doğum sırası veya doğum sonrasında meydana gelen beyin hasarının neden olduğu kas ve sinir sistemi bozukluklarına bağlı motor becerilerde yetersizliğinden dolayı özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerine ihtiyacı olan bireyi,

Süreğen hastalığı olan birey: Sürekli ya da uzun süreli bakım ve tedavi gerektiren hastalığı nedeniyle özel eğitim ve destek eğitime ihtiyacı olan bireyi,

Tanılama: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile yeterli ve yetersiz yönlerinin, bireysel özelliklerinin ve ilgilerinin belirlenmesi amacıyla tıbbi, psiko-sosyal ve eğitim alanlarında yapılan değerlendirme sürecini,

Üstün yetenekli birey: Zeka, yaratıcılık, sanat,spor,liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren bireyi,

Zihinsel yetersizliği olan birey: Zihinsel işlevler bakımından iki standart sapma altında farklılık gösteren buna bağlı olarak kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde eksiklikleri ya da sınırlılıkları olan bu özellikleri 18 yaşından önceki gelişim döneminde ortaya çıkan ve özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan bireyi ifade eder.

Özel eğitimin amaçları ve temel ilkeleri

Özel eğitim hizmetlerinin amaçları:

Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, işbirliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerinden sonra,

Toplum içinde bağımsız yaşamaları ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,

Uygun eğitim programları ile özel yöntem, araç-gereç kullanarak, eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenim, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar.

Özel eğitimin temel ilkeleri

Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.

Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak akranlarıyla birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

Ailelerin özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.

Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.

Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama:

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenerek en az sınırlandırılmış eğitim ortamına ve özel eğitim hizmetine karar verilir.

Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılaması rehberlik ve araştırma merkezinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından nesnel, standart testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçüm araçlarıyla yapılır.

Tanılamada bireyin; tıbbi değerlendirme raporu ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişme öyküsü, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri, eğitim performansı, ihtiyaçları, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve bireysel gelişim raporu dikkate alınır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama; eğitimin her tür ve kademesindeki geçişler ile bireylerin eğitim performansı ve eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak veli ya da okulun/kurumun isteği üzerine gerektiğinde tekrarlanır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunda özel eğitime ihtiyacı olduğu belirlenen bireyler için özel eğitim değerlendirme kurulu kurul raporu hazırlanır.

Bu rapor, özel eğitim kurumlarından eğitim ve destek eğitim hizmeti alan öğrenciler için her yıl yenilenir.

Milli Eğitim Müdürlükleri, örgün ve yaygın eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, üniversiteler, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı birimler ve yerel yönetim birimleri özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanması amacıyla RAM'a yönlendirilmesinde sorumluluğu paylaşırlar.

Eğitsel değerlendirme ve tanılamamanın ilkeleri:

Eğitsel değerlendirme ve tanılama erken yaşta yapılır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları birlikte değerlendirilerek yapılır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama; fiziksel, sosyal ve psikolojik bakım da birey için en uygun ortamda yapılır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin yetersizliğine göre birden fazla yöntem ve teknik ile uygun ölçüm araçları kullanılarak yapılır

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin eğitim ihtiyacı ve gelişimi dikkate alınarak gerektiğinde tekrarlanır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılamada, bireyin öğrenme ortamları ile yeterli ve yetersiz olduğu yönler birlikte değerlendirilir.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde veli, okul ve uzmanlar iş birliği içinde çalışırlar.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde ailenin ve gerektiğinde bireyin görüşü alınır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama süreciyle ilgili olarak birey ile ailenin görüş ve onayları alınmadan hiçbir açıklama yapılamaz. Eğitsel değerlendirme ve tanılama sonuçları sadece yasal ve eğitimle ilgili kararlar almak için kullanılır.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama için gerekli belgeler:

- a)Bireyin, velisinin ya da okul/kurum yönetiminin yazılı başvurusu.
- b)Okula/kuruma kayıtlı öğrenciler için bireysel gelişim raporu.
- c)Herhangi bir okula/kuruma kayıtlı olmayan bireyler için başvurduğu RAM'ın sorumluluk bölgesi içinde ikamet ettiğini gösteren belge.
- )Gerektiğinde tıbbi tanılması ile ilgili sağlık kurulu raporu.

Yönlendirme:

Yönlendirme, zel eğitime ihtiyacı olan bireyin eğitsel değerlendirme sonucuna göre en az sınırlandırılmış eğitim ortamı ve özel eğitim hizmetine karar verilerek eğitim planı ve özel eğitim değerlendirme kurulu raporu hazırlanmasını içeren bir süreçtir.

Özel eğitim okul ve kurumlarında eğitim ve/veya destek eğitim hizmeti alacak bireyler, eğitim planı ve özel eğitim değerlendirme kurul raporu ile okul ve kurumlara doğrudan başvurabilir.

Yerleştirme:

Özel eğitim hizmetleri kurulu, özel eğitim değerlendirme kurul raporu doğrultusunda özel eğitime ihtiyacı olan bireyi uygun resmi okul veya kuruma yerleştirir.

Bireylerin uygun eğitim ortamına yerleştirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikle yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği sınıf olmak üzere, özel eğitim sınıfı, gündüzlü özel eğitim okulu/kurumu, yatılı özel eğitim okulu/kurumu gibi en az sınırlandırılmış ortamdaki en çok sınırlandırılmış ortamda eğitimlerini sürdürmelerini sağlayacak Şekilde yerleştirilmelerine dikkat edilir.

Yerleştirme bireylerin yetersizlik türü ve derecesi, tüm gelişim ve akademik disiplin alanlarındaki performansı, eğitim ihtiyaçları ile ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılır.

Yerleştirme, bireyin yerleştirileceği okulun veya kurumun personel durumu, ğrenci mevcudu ve eğitim ortamı göz önünde bulundurulur.

Yerleştirme kararında velinin yazılı görüşü dikkate alınır.

Birey, ikamet adresine göre mümkün olan en yakın okul veya kuruma yerleştirilir.

Yerleştirme kararına; bireyin velisi karar tarihinden itibaren, yerleştirme kararı verilen okul veya kurumdaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu ise kayıt tarihinden itibaren 70 iş günü içinde itiraz edebilir.

Eğitimin her aşamasında, bireyin gelişimi ve eğitim performansı doğrultusunda durumuna uygun yeni bir okula veya kuruma yerleştirmesi kararı alınır.

İzleme:

Özel eğitim hizmetlerinin planlanması ve eğitimde sürekliliğin sağlanması amacıyla erken çocukluk döneminden itibaren eğitimin her kademesinde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin gelişimlerinin izlenmesi esastır.

Bireylerin gelişimlerinin izlenmesi; önerilen özel eğitim hizmetlerinin uygunluğunun ve BEP'lerinde yer alan amaçların gerçekleşme düzeyi bakımından değerlendirilerek her yıl eğitim planlarının yenilenmesi yoluyla yürütülür.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin gelişimlerinin izlenmesine yönelik faaliyetler; özel eğitim hizmetleri kurulu rehberlik ve araştırma merkezleri, okullar, kurumlar ve ailenin iş birliği ile yürütülür.

Özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazlar:

Özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazlarda aşağıdaki hususlara dikkat edilir.

Veli, eğitsel değerlendirme ve tanılama ile yerleştirme kararlarının her birine birer defa olmak üzere, kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 60 gün içinde itiraz edebilir.

Okul ve kurumlardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu, okula/kuruma kayıt tarihinden itibaren en az 70 iş günlük izleme süreci sonucunda öğrenciyle ilgili eğitsel değerlendirme ve tanılama ya da yerleştirme kararının uygun bulunmaması halinde yeniden değerlendirilmesi isteğiyle özel eğitim hizmetleri kuruluna itiraz edebilir.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama ile yerleştirme kararlarıyla ilgili özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazlar incelenerek en geç 30 gün içerisinde sonuçlandırılır.

Özel eğitim hizmetleri kuruluna yapılacak itirazların değerlendirilmesinde, gerektiğinde üniversitelerin ilgili bölümleri ile ilgili meslek elemanlarının görüş ve önerileri dikkate alınır.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları Kaynaştırma yoluyla eğitim;

Kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmi ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamalarında aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini öncelikle yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı kurumda sürdürmeleri sağlanır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler kaynaştırma yoluyla eğitimlerini, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı sürdürebilecekleri gibi özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak ta sürdürebilirler. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bazı derslere yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılır.

Eğitim hizmetleri, bireylerin eğitim performansına ve öncelikli ihtiyaçlarına göre planlanır.

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler, yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görmeleri halinde kayıtlı buldukları okulda uygulanan eğitim programını; özel eğitim sınıflarında ise sınıfın türüne göre özel eğitim hizmetleri yönetmeliğinin 26 ve 27 inci maddelerinde belirtilen eğitim programını takip ederler öğrencilerin takip ettikleri programlar temel alınarak eğitim performansı ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP hazırlanır.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulaması yapılan okul ve kurumlarda ilgili yönetmeliğin 73 üncü maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda BEP geliştirme birimi ile oluşturulur.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda öğrencinin yetersizliğine uygun fiziksel, sosyal, psikolojik ortam düzenlemeleri yapılır. Bu okul ve kurumlarda öğrenciye verilen eğitim hizmetlerini etkin bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla özel araç-gereç ile eğitim materyalleri sağlanır ve destek eğitim odası açılır.

Kaynaştırma uygulamaları yapılan okul ve kurumlardaki personel, diğer öğrenciler ve onların aileleri özlem eğitime ihtiyacı olan bireylerin özellikleri hakkında okul idaresince yapılan planlama doğrultusunda RAM, BEP geliştirme birimindeki ilgili kişilerce bilgilendirilir.

Okul ve kurumlarda, kaynaştırma yoluyla eğitim alacak bireylerin bir sınıfa en fazla iki birey olacak şekilde eşit olarak dağılımı sağlanır.

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden bireylerin bulunduğu sınıflarda sınıf mevcutları; okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan iki bireyin bulunduğu sınıflarda 10, bir bireyin bulunduğu sınıflarda 20 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir.

Diğer kademelerdeki eğitim kurumlarında ise sınıf mevcutları; özel eğitime ihtiyacı olan iki bireyin bulunduğu sınıflarda 25, bir bireyin bulunduğu sınıflarda 35 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin destek eğitim hizmeti almaları için gerekli düzenlemeler yapılır. Bu doğrultuda destek eğitim hizmetleri, sınıf içi yardım şeklinde olabileceği gibi destek eğitim odalarında da verilebilir.

Özel eğitim okul ve kurumlarına devam eden öğrencilerin kaynaştırma uygulamaları kapsamında, yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği okul ve kurumlarda bazı derslere ve sosyal etkinliklere katılması için gerekli tedbirler alınır.

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin yetersizlik türü, eğitim performansı ve ihtiyacına göre; araç-gereç, eğitim materyalleri, öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirmede gerekli tedbirler alınarak düzenlemeler yapılır.

Kaynaştırma uygulamaları ilköğretim programlarını uygulayan özel eğitim okul ve kurumlarında; yetersizliği olmayan öğrencilerin, yetersizliği olan öğrencilerle aynı sınıfta eğitim görmeleri yoluyla ya da yetersizliği olmayan öğrenciler için bu okul ve kurumların bünyesinde ayrı sınıf açılması şeklinde de uygulanabilir.

Yetersizliği olmayan öğrenciler, istekli doğrultusunda, çevrelerindeki özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler. Bu sınıfların mevcutları 5'i özel eğitime ihtiyacı olan birey olmak üzere okul öncesi eğitimde en fazla 14, ilköğretim ve orta öğretimde 20, yaygın eğitimde 10 öğrenciden oluşur.

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin bulunduğu ilköğretim okullarında bu öğrencilerin örgün eğitime hazırlamak amacıyla gerektiğinde hazırlık sınıfları açılabilir. Bu sınıflardaki eğitim-öğretim hizmetleri ilgili yönetmeliğin 48 inci maddesindeki hükümler doğrultusunda yürütülür.

Özel eğitim sınıflarının açılması

Özel eğitime ihtiyacı olan ve ayrı bir sınıfta eğitim almaları uygun bulunan bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile bir arada eğitim görmeleri amacıyla her tür ve kademedeki resmi ve özel okul ve kurumlarda, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda Milli eğitim müdürlükleri tarafından özel eğitim sınıfları açılabilir.

Bu okul ve kurumlarda, uygulanacak eğitim programı temel alınarak iki tür eğitim sınıfı oluşturulur.

Bulunduğu okulun veya kurumun eğitim programını uygulayan özel eğitim sınıfları zorunlu öğrenim çağındaki bireylerin ilköğretim programları veya bu programa denkliği kabul edilen bir özel eğitim programını takip edebilecek durumda olan bireyler için açılan özel

eğitim sınıflarında, eğitim ve oğretim hizmetlerinin yurütulmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

Özel eğitim sınıflarında aynı tür yetersizliği olan oğrenciler eğitim görür.

Özel eğitim sınıflarında görme, işitme ve zihinsel özúrlüler sınıf oğretmenleri görev yapar. Bu sınıflara, oğrencilerin yetersizlik türüne göre oğretmen görevlendirmesi yapılır.

Görme ve işitme yetersizliği olan oğrenciler için açılan özel eğitim sınıflarının 1–5 inci sınıflarında dersler sınıf oğretmenleri, 6–8 inci sınıflarında ise alan oğretmenleri tarafından okutulur. 4-5 inci sınıflarda beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, bilgisayar, yabancı dil dersleri alan oğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan oğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf oğretmeni de katılır.

Görme ve işitme yetersizliği olan oğrenciler için açılan özel eğitim sınıflarının dışındaki sınıflarda 1–8 inci sınıflarında dersler sınıf oğretmenleri tarafından okutulur. 4–8 inci sınıflarda beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri ile 6–8 inci sınıflarda teknoloji ve tasarım dersi alan oğretmenleri tarafından okutulabilir.

İlköğretim okullarında açılan özel eğitim sınıflarında birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılır. Ancak, görme ve işitme yetersizliği olan bireyler için açılan sınıflardan bu uygulama 1-5 inci sınıflar arasında yapılır. Bu oğrencilerin 6 ıncı sınıftan itibaren akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitim görmeleri sağlanır.

Bu sınıflardaki oğrenciler, buldukları okul veya kurumda uygulanan eğitim programını takip ederler bu program temel alınarak, oğrencilerin eğitim performansları doğrultusunda BEP leri hazırlanır.

Özel eğitim sınıflarının mevcudu en fazla; okul öncesi eğitimde ve ilköğretimde 10, orta oğretim ve yaygın eğitimde 15 oğrenciden oluşur. Ancak, otistik çocuklar için her tür ve kademedede açılan özel eğitim sınıflarında ise sınıf mevcudu en fazla 4 oğrencidir.

Özel eğitim sınıfını tamamlayan oğrenciler kayıtlı bulunduğu okulu veya kurumu tamamlayan yetersizliği olmayan diğer oğrencilerle belge verilir.

Bu sınıflar ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinlik saatleri bakımından okul/kurumda uygulanan programa uyarlar.

Sınıfların okul/kurum içindeki yeri, oğrencilerin yetersizlik türü dikkate alınarak belirlenir.

Oğrencilerin akranlarıyla bir arada bulunduğu ders, yemek ve diğer etkinlik saatlerinde sosyal uyumlarına yönelik düzenlemeler yapılarak gerekli koruyucu tedbirler alınır.

Okul ve kurumlarda özel eğitim sınıfına devam eden oğrencilerin, yetersizliği olmayan akranları ile alan dersleri ve sosyal etkinlikleri bir arada yapmalarını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılır

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için orta oğretim ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde özel eğitim sınıfları açılabilir. Bu sınıflarda; okul veya kurumun eğitim programı, okulun fiziki şartları be personel durumu, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin yetersizliği ve gelişim özellikleri ile bireysel yeterlilikleri dikkate alınarak gerekli düzenlemeler yapılır.

Destek eğitim odası

Destek eğitim odası açılması:

Okul ve kurumlarda yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan oğrenciler ile üstün yetenekli oğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla destek eğitim odası açılır.

Destek eğitim odasında eğitim-oğretim hizmetlerinin yurütulmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

Destek eğitim odaları, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda milli eğitim müdürlükleri tarafından açılır.

Destek eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda veya kurumda birden fazla destek eğitim odası açılabilir.

Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlanması okul yönetimince yapılır.

Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler, BEP geliştirme biriminin önerileri doğrultusunda rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonunca belirlenir. Her öğrencinin ihtiyacı doğrultusunda ve azami ölçüde bu eğitimden yararlanması sağlanır.

Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40' aşmayacak şekilde planlanır.

Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak, gerektiğinde eğitim performansı bakımından aynı seviyede olan öğrencilerle grup eğitimi ve yapılabilir.

Destek eğitim odasında, öğrencilerin eğitim performansı ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulunur.

Destek eğitim odası açılan okullarda öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre görme, işitme, zihinsel özürllüler sınıf öğretmenleri öncelikli olmak üzere, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, sınıf öğretmeni ve alan öğretmenleri görevlendirilir. Destek eğitim odasına öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere RAM'da görevli öğretmenler ya da diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilir.

Öğrencinin genel başarı değerlendirmesinde, destek eğitim odasında yapılan değerlendirme sonuçları da dikkate alınır.

Destek eğitim odasında verilen destek eğitim hizmetleri okulu veya kurumun ders saatleri içinde yapılır.

Destek eğitim odasının okul veya kurum içindeki yeri, öğrencilerin yetersizlik türü dikkate alınarak belirlenir.

Okul öncesi dönemde özel eğitim hizmetleri:

37-72 ay arasındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin okul öncesi eğitimi zorunludur.

Ancak, bireylerin gelişim ve bireysel özellikleri dikkate alınarak okul öncesi eğitim dönemi süresi bir yıl daha uzatılabilir.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin okul öncesi eğitimlerini, öncelikle okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaştırma uygulamaları kapsamında sürdürmeleri esastır.

Ancak, bu bireyler için okul öncesi özel eğitim okulu/kurumu ve özel eğitim sınıfları da açılabilir.

İlköğretimde özel eğitim hizmetleri:

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler ilköğretimlerini, öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranlarıyla bir arada sürdürebilecekleri gibi özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için açılan ilköğretim okullarında da sürdürebilirler.

İlköğretim programlarının amaçlarını gerçekleştirecek durumda olmayan bireyler ise eğitimlerini, gelişim alanlarındaki performans düzeylerine göre hazırlanmış eğitim programlarının uygulandığı özel eğitim okul ve kurumlarında sürdürürler.

Orta İlköğretim okullarını bitiren öğrenciler genel, mesleki ve teknik orta öğretim okullarına yönlendirilirler.

İlköğretim programlarına denk olmayan eğitim programlarını tamamlayan özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ise özelliklerine uygun okul ve kurumlara yönlendirirler.

Çeşitli nedenlerle ilköğretimlerini tamamlayamayan zorunlu öğrenim çağı dışına çıkan bireyler Millî Eğitim Bakanlığı açık ilköğretim okulunda eğitimlerini sürdürebilirler. Özel eğitim gerektirdiğini Özel Eğitim Hizmetleri kurulundan alınacak belge ile belgelendirenlerde yaş kaydı aranmaz.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim sürecinde ve başarılarının değerlendirilmesinde bu yönetmeliğin 24 üncü maddesindeki hükümler doğrultusunda özel tedbirler alınarak düzenlemeler yapılır.

Orta öğretimde özel eğitim hizmetleri:

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler orta öğretimlerini, öncelikle kaynaştırma uygulamaları yoluyla akranları ile bir arada genel ve mesleki orta öğretim kurumlarında sürdürebilecekleri gibi özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için açıklan ortaöğretim kurumlarında da sürdürebilirler.

Merkezi sınavla öğrenci almayan genel, mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarına yönlendirme kararı alma özel eğitime ihtiyacı olan bireyler, ilgili birimlerle yapılacak iş birliği çerçevesinde kontenjan sağlanarak yatılı okulların pansiyonlarına bakanlıkça sınavsız yerleştirilir.

Genel ve mesleki orta öğretim kurumlarına yönlendirme kararı alınanlardan, yatılı okumak isteyen öğrenciler için, ikamet adresine göre yakın yatılı okulların olanakları da değerlendirilerek yeterli kontenjan sağlanır.

İlköğretimlerini tamamlayan ancak çeşitli nedenlerle orta öğretime devam edemeyen bireyler, uzaktan öğretim yoluyla Millî Eğitim Bakanlığı açık öğretim lisesi veya Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Açık Öğretim lisesinde eğitimlerini sürdürebilirler. Millî Eğitim Bakanlığı Açık Öğretim Lisesi veya Millî Eğitim Bakanlığı Mesleki Açık Öğretim lisesine devam eden ve özel eğitime ihtiyacı olduğunu özel eğitim hizmetleri kurulu kararıyla belgelendiren bireylerin eğitim sürecinde ve başarılarının değerlendirilmesinde bu yönetmeliğin 24 üncü maddesindeki hükümler doğrultusunda özel tedbirler alınarak düzenlemeler yapılır.

Yüksek öğretimde özel eğitim hizmetleri:

Orta öğretimlerini tamamlayan özel eğitime ihtiyacı olan bireyler; RAM', rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu rehberlik ve psikolojik danışma servisi tarafından yüksek öğretime yönlendirilirler.

Yüksek öğretime giriş sınavlarında ve değerlendirmede bu bireylerin yetersizlik türü ve özelliklerine uygun düzenlemeler yapılması konularında ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.

Yaygın eğitimde özel eğitim hizmetleri:

Özel eğitim kurumları ile diğer kurum ve kuruluşlarda farklı konu ve sürelerde düzenlenen programlarla özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik eğitim hizmeti verilir. Bu hizmetlerin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Yaygın eğitim hizmetleri; bireylerin temel yaşam becerilerini geliştirmek, öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak, onları işe ve mesleğe hazırlamak amacına yönelik programların hazırlanması ve uygulanması biçiminde yürütülür.

Yaygın eğitim programları, ailenin, bireyin eğitimine katılımını sağlamaya ve temel yaşam becerilerini kazanmasına yönelik bilgi ve beceriler içerecek şekilde hazırlanır.

Yaygın eğitim programları; bireylerin gelişim özellikleri ve yeterlilikleri doğrultusunda bulunduğu çevrenin imkânları ve iş piyasasının talepleri dikkate alınarak uygulama ağırlıklı planlanır.

Yaygın eğitim hizmetleri, illerde oluşturulan il mesleki eğitim kurulu ile resmî ve özel kurum ve kuruluşların iş birliği ile planlanır uygulanır.

Kaynaştırma uygulamaları kapsamında özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin diğer resmî ve özel kurum ve kuruluşlarla yapılacak iş birliği çerçevesinde yaygın eğitim programlarından yararlanmaları sağlanır.

Özel eğitim okul ve kurumlarında açılan yaygın eğitim programlarına katılan bireylerin iâşe ve ibateleri eğitimleri süresince bakanlıkça karşılanır. Ayrıca, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin aile eğitimi programlarına katılan birinci derecedeki yakınları ya da velisi de aynı haktan yararlanır.

Yaygın eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için özel eğitim sınıfları oluşturulabilir.

Evde eğitim hizmetleri:

Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden eğitim-egitim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak olanlara evde eğitim hizmeti verilmesi esastır.

Bu hizmetlerin verilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

Evde eğitim hizmetleri özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından planlanır.

Özel eğitim hizmetleri tarafından evde eğitim hizmeti almasına karar verilen bireylerin kaydı, bir ilköğretim okulu veya özel eğitim okuluna/ kurumuna yapılır. Ve okula/ kuruma devam etme şartı aranmaz.

Bu hizmetler, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen tarafından sürdürülür. Ancak bireyin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda okul öncesi, sınıf ve alan öğretmenleri de görevlendirilir.

Evde eğitim hizmetinden yararlanan birey, kayıtlı bulunduğu okulda uygulanan öğretim programlarından sorumludur. Ancak BEP geliştirme birimince, bu programlara dayalı olarak bireyin eğitim performansına göre, ihtiyaç duyduğu alanlarda bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır.

Evde eğitim alan bireyin başarı durumunun değerlendirilmesi, kayıtlı bulunduğu okuldaki diğer öğrenciler gibi yapılır. Ancak, bireyin durumu ve özelliğine göre değerlendirme şekli, yöntem ve tekniklerinde öğretmen tarafından gerekli değişiklikler yapılır ve özel tedbirler alınır.

Evde eğitim, ailelerin bilgilendirilmesi, desteklenmesi ve eğitimin her aşamasında katılımları sağlanır.

Evde eğitim süreci birey, aile ve öğretmenin iş birliği ile planlanır.

Aile, etkili bir eğitimin gerçekleştirilmesi için uygun eğitim ortamının hazırlanmasını sağlar. Bireyin evde eğitim almasını gerektiren şartların ortadan kalkması durumunda bu hizmet sona erdirilir.

Erken çocukluk döneminde özel eğitim hizmetleri:

Erken çocukluk dönemi eğitimi, 0–36 ay arasındaki bireyleri kapsayan eğitimidir.

Bu eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Erken çocukluk dönemi eğitim hizmetleri, bu dönemdeki eğitimin daha sonraki eğitim kademelerinde istenilen hedeflere ulaşılmasındaki önemi dikkate alınarak planlanır.

Erken çocukluk dönemi eğitimi, bireyin eğitimi ve bireyin eğitimine katkı sağlamak amacıyla ailenin bilgilendirilmesi ve desteklenmesi yoluyla yapılır.

Erken çocukluk dönemi eğitimi hizmetleri okul ve kurumlarda veya gerektiğinde evde yürütülür.

Erken çocukluk dönemi eğitimi hizmetlerinin planlanması ve koordinasyonu özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yapılır. Erken çocukluk dönemindeki bireylerin yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte eğitim almalarına yönelik tedbirler alınarak buna uygun düzenlemeler yapılır veya açılacak bağımsız birimlerde bu eğitim hizmetleri verilebilir.

Erken çocukluk dönemi eğitim hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesi için öncelikle bireyin ve ailenin eğitim ihtiyaçları belirlenir.

Bakanlık, erken çocukluk dönemindeki bireylerin tespiti ve tanılanması ile bu bireylere sunulacak hizmetlerin gerçekleştirilmesinde ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliği yapar.

Aile eğitimi hizmetleri:

Aile eğitimi, tüm eğitim kademelerinde bireyin eğitimine katkı sağlamak amacıyla aileye verilecek her türlü rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini içeren bir eğitimidir.

Aile eğitimi hizmetleri yürütülürken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Aile eğitim programları; aile eğitiminde esas olacak genel ilgi ve amaçlar doğrultusunda bireyin yetersizliği, gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve ailenin ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanır ve yürütülür.

Aile eğitimi hizmetlerinin planlanması ve koordinasyonu özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yapılır.

Aile eğitim programları, RAM lar, özel eğitim okul ve kurumları, kaynaştırma uygulamaları yapılan okullar tarafından hazırlanır ve yürütülür.

Aile eğitim hizmetleri, bireyin ve ailenin ihtiyaçları doğrultusunda bireysel, grup ya da uzaktan eğitim şeklinde yürütülür.

Aile eğitim programları ailenin katılımıyla bir yıllığına planlanır ve aile ile bireyin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda her yıl yeniden geliştirilerek uygulanır.

Aile eğitim hizmetleri, kurumlarda yürütülür. Ancak, ihtiyaç halinde bu hizmet evlerde de yürütülebilir.

İşitme, görme ve ortopedik yetersizliği olan bireyler için açılan okul ve kurumlar;

İşitme, görme ve ortopedik yetersizliği olan bireyler, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte her tür ve kademedeki kaynaştırma yoluyla eğitim alacakları gibi bu bireyler için her tür ve kademedeki, resmî ve özel gündüzlü ve/veya yatılı özel eğitim okul ve kurumu açılabilir.

Bu okul ve kurumlarda eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

A)Bu okul ve kurumlarda; aynı tür ve kademedeki öğrenim gören yetersizliği olmayan öğrencilerin takip ettiği eğitim programı uygulanır. Okul veya kurumlarda uygulanan eğitim programı temel alınarak öğrencilerin BEP leri hazırlanır ve başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

B)Sınıf mevcutları en fazla; okul öncesi, ilköğretim ve yaygın eğitimde 10, orta öğretimde 15 öğrencidir. İşitme engelliler meslek liseleri ve ortopedik engelliler meslek liselerinde uygulamalı atölye ve laboratuvar derslerinde gruplar en fazla 10 öğrenciden oluşturulur.

C)Bu okul ve kurumlardaki öğrencilerin yetersizlik türleri dikkate alınarak, işitme, görme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri görevlendirilir.

Ç)Bu okul ve kurumlarda ilk öğretimin 1-5 inci sınıflarında dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak 4-5 inci sınıflarda; beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil, bilgisayar dersleri ile modelaj-iş dersleri alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. 6–8 inci sınıflarda ise dersler alan öğretmenleri tarafından okutulur.

D)İşitme özürlüler meslek liselerinde ve ortopedik özürlüler meslek liselerinde uygulamalı meslek derslerini yapılacağı atölyeler ve laboratuvarlar bulunmaması halinde öğrenciler bu derslerle ilgili eğitimlerini diğer mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarında sürdürürler.

E)İşitme yetersizliği bulunan öğrencilerin eğitim gördüğü okul ve kurumlarda, öğrenciler istekleri doğrultusunda yabancı dil dersinden muaf tutulur.

Görme özürlüler basımevi ve akşam sanat okulu;

Görme yetersizliği olan bireyler için gerekli olan araç-gereç ve diğer materyallerinin üretilmesi, çoğaltılması, dağıtılması ve eğitim programları ile yeni eğitim –öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla bakanlıkça özel eğitim kurumları açılır.

Görme yetersizliği olan bireylerin eğitimi için gerekli olan; Talim ve Terbiye kurulunca ilköğretim ve orta öğretim için kabul edilen ders kitaplarının yanı sıra ayrıca, kaynak kitapları, edebî eserleri ve sanat eserlerinin, dergi, gazete gibi yazılı materyali Bile yazı ile basar, çoğaltır ve dağıtımını sağlar.

Bu bireylerin eğitiminde kullanılan eğitim-öğretim yöntemlerinin ve eğitim programlarının geliştirilmesi konusunda çalışmalar yürütür ve konuşan kitap kasetleri hazırlar.

Zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan okul ve kurumlar;

Zihinsel yetersizliği olan bireyler, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte her tür ve kademede kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdürebilecekleri gibi bu bireyler için her tür kademede, resmî ve özel gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları açılır.

Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan okul ve kurumlarda eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

Orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan ilköğretim okullarında, bakanlıkça hazırlanan ve ilköğretim programlarına denkliği kabul edilen özel eğitim programı uygulanır. Bu eğitim programı temel alınarak BEP hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

Sınıf mevcutları en fazla; okul öncesi ve ilköğretimde 10 öğrencidir.

1–8 inci sınıflarda dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. 4-8 inci sınıflarda beden eğitimi, din kültürü ve ahlak bilgisi, müzik, görsel sanatlar dersleri ile 6-8 inci sınıflarda teknoloji ve tasarım dersi alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan okul ve kurumlarda eğitim- öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

Zorunlu öğrenim çağında olup ilköğretim programlarını takip edemeyecek durumdaki bu bireyler için açılan eğitim ve uygulama okullarında öğrencilerin, öz bakım ve günlük yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla bakanlıkça hazırlanmış özel eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak BEP hazırlanır. Bu bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

Bu okullarda; tuvalet eğitimini kazanamamış yoğun davranış problemleri gösteren ve grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitimine hazırlanması amacıyla birebir eğitim uygulaması yapılır. Birebir eğitim uygulaması kapsamındaki öğrenciler grup eğitimine katılmazlar. Bu öğrencilere verilecek eğitimin süresi ve haftalık ders saati sayısı özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir.

1 ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır.

Toplam altı saatlik günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı okul yönetimince belirlenir.

Sınıf mevcutları en fazla; okul öncesinde 6, diğer sınıflarda ise 8 öğrencidir.

Dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. 4-8 inci sınıflarda ise beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar, iş eğitimi dersleri alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan öğretmenleri tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

Eğitim ve uygulama okulu programını tamamlayanlara ek 2 de yer alan eğitim ve uygulama okulu diploması verilir. Bu diploma, orta öğretime devam etme hakkı sağlamaz.

Otistik bireyler için açılan okul ve kurumlar;

İlköğretim programlarının amaçlarını gerçekleştiremeyecek durumdaki otistik bireyler için resmî ve özel gündüzlü özel eğitim kurumları açılır.

Bu kurumlarda eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

Zorunlu öğrenim çağındaki otistik bireyler için açılan otistik çocuklar eğitim merkezlerinde bireylerin öz bakım ve günlük yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla bakanlıkça hazırlanmış özel eğitim programı uygulanır. Bu temel alınarak BEP hazırlanır. Bu bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

Bu okullarda; tuvalet eğitimini kazanamamış, yoğun davranış problemleri gösteren ve grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitimine hazırlanması amacıyla birebir eğitim yapılır. Birebir eğitim uygulaması kapsamındaki öğrenciler grup eğitimine katılmazlar. Bu öğrencilere verilecek eğitimin süresi ve haftalık ders saati sayısı özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir.

Bir ders saati 40 olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır.

Toplam altı saatlik günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı kurum yönetimince belirlenir.

Dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. 4-8 inci sınıflarda ise beden eğitimi, müzik, görsel sanatlar iş eğitimi dersleri alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

Otistik çocuklar eğitim merkezi programını tamamlayanlara otistik çocuklar eğitim merkezi diploması verilir. Bu diploma, orta öğretime devam etme hakkı sağlamaz.

Üstün yetenekli bireylerin eğitimi amacıyla açılan kurumlar;

Okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla bakanlıkça belirlenen gündüzlü özel eğitim kurumları açılır.

Bu kurumlarda eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

Bireysel eğitim- öğretim yapılması esastır. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde, sosyal ve duygusal gelişim bütünlük içerisinde ele alınır.

Kurumdaki eğitim- öğretim etkinlikleri, öğrencilerin devam ettikleri örgün eğitim kurumlarındaki programlara destek olacak şekilde planlanır ve yürütülür.

Öğrencilerin özel yetenek alanlarıyla ilgili örgün eğitim kurumlarında izledikleri program ile kurumdaki yapacakları çalışmalar arasında paralellik sağlanır.

Öğrencilere, geleceğe yönelik düşünme, tahminlerde bulunma ve bunları tartışarak çalışmalarına yansıtma becerileri kazandırılır.

Eğitim- öğretim etkinlikleri öğrencileri dıştan yönelimli ve yönetimini bir disiplin ile denetim yerine içten odaki disiplin ve denetim anlayışını geliştirmeye yönelik olarak düzenlenir.

Öğrencilere, kapasiteleri ölçüsünde benlik gelişimi ve iletişim becerileri kazandırılır.

Öğrencilerin, liderlik, yaratıcı ve üretici düşünme yetenekleri, ulusal ve toplumsal bir anlayışla ülke kalkınmasına katkıda bulunacak şekilde geliştirilir.

Öğrencilere, Türkçe yi doğru, güzel ve etkili kullanma becerileri kazandırılır.

Öğrencilere, öğrenme, araştırma, problem çözme ve bağımsız karar verme becerileri kazandırılır.

Eğitim- öğretim süreci; öğrenci, veli, okul ve kurumun iş birliğinde devam ettirilir.

Birden fazla yetersizliği olan bireyler için açılan özel eğitim kurumları zorunlu öğrenim çağındaki birden fazla yetersizliği olan öğrenciler için gündüzlü özel eğitim okul ve kurumları ya da özel eğitim okul ve kurumları bünyesinde özel eğitim sınıfları açılabilir.

Bu öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri sınıflarda, eğitim- öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

Öğrenciler ilköğretim programlarını veya yetersizlik türüne göre hazırlanan özel eğitim programını takip ederler. Öğrencilerin BEP leri, takip ettikleri eğitim programı temel alınarak hazırlanır. Bu bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

Programı tamamlayan öğrencilere, ilköğretim diploması veya takip ettikleri özel eğitim programını tamamlayan öğrencilere verilen belge verilir.

Bu sınıflarda aynı tür ek yetersizliği olan öğrenciler eğitim görür.

Bu sınıflarda, öğretmenlerden birinin öğrencilerin ek yetersizliğine göre görme, işitme ve zihinsel özürlüler sınıf öğretmenleri arasından görevlendirilmesine dikkat edilir.

Sınıfların mevcudu en fazla 4 öğrenciden oluşur.

Bu sınıflarda bireylerin ek yetersizlik türü dikkate alınarak uygun öğretim yöntem ve teknikleri ile araç-gereç ve eğitim materyallerinin kullanılması, uygun eğitim ortamının sağlanmasına dikkat edilir.

Öğrencilerin eğitiminde ek yetersizliklerinden kaynaklanan sorunlarını en aza indirmek amacıyla personel, araç- gereç ve eğitim materyallerini içeren hizmetlerin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirler alınır.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için açılan iş okulları:

İlköğretimlerini tamamlayan, genel ve mesleki orta öğretim programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 21 yaşından gün almamış özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak, iş mesleğe yönelik bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla resmî ve özel iş okulları açılır.

Bu okullarda eğitim- öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

İş okullarında akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak BEP hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

Personel ve eğitim ortamının uygun olması durumunda farklı yetersizlikleri olan bireyler için özel eğitim sınıfları açılır. Zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan iş okullarında böyle bir uygulamaya yer verilmez.

Sınıf mevcutları en fazla on kişiden oluşur. İş okullarında dersler görme, işitme ve zihinsel özürülüler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak beden eğitimi, görsel sanatlar, müzik dersleri ile laboratuvar dersleri alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

Bu kurumlarda ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye kurulunca kabul edilen haftalık ders saati dağılım çizelgesine göre uygulanır. Günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı okul yönetimince belirlenir.

Programın süresi 4 yıldır. Programın birinci sınıfında bireylere akademik bilgi ve beceriler ile uygulamalı iş eğitimi yoluyla atölyelerde gerekli olan temel bilgi ve beceriler kazandırılır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise akademik bilgi ve becerilerin kazandırıldığı dersler ile uygulamalı atölye dersleri verilir.

Uygulamalı iş eğitimi dersleri, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak belirlenir.

İş yerine yerleştirilen bireyler kültür ve meslek derslerini haftada bir gün okulda, uygulamalı beceri eğitimini ise dört gün iş yerlerinde eğitim görürler. İş yerine yerleştirilemeyen bireyler ise okulda eğitimlerine devam ederler.

İş yerine yerleştirilen bireyler, 5/ 6/1986 tarihli ve 3308 sayılı mesleki eğitim kanununun çirak öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.

İzleme ve yöneltme kurulu tarafından belirlenen bireyler, birinci sınıfın sonunda bir iş yerine yerleştirilirler. Ancak kurul, uygun olan bireyler için birinci sınıftan itibaren de iş yerine yerleştirme kararı alabilir.

Bireylerin iş yerine yerleştirilmesi kararı bir aylık deneme süresi sonunda kesinleşir.

Bireylerin iş yerine yerleştirilebilmesi için velisinden ek 4'de yer alan iş yerine yerleştirilecek öğrenciler için veli muvafakat name belgesi alınır.

İş yerine yerleştirilen bireyler; iş yeri koordinatör öğretmeni tarafından tarafından düzenlenen ek 5'te yer alan öğrenciyi iş yerinde gözleme ve izleme formu ile işveren tarafından düzenlenen ek-6'da yer alan İşe yerleştirilen öğrencilerin devam çizelgesi dikkate alınarak izleme ve yöneltme kurulunca takip edilir.

İşe ya da iş yerine uyum sağlayamayan bireyler bireyler için gerekli düzenlemeler yapılarak tedbirler alınır. Ancak, alınan tüm tedbirlere rağmen uyum sorunu devam eden bireylerin iş yeri, iş yeri koordinatörünün önerisiyle kurul tarafından değiştirilir veya bu bireyler eğitimlerine okulda devam ederler.

Okulun imkân ve şartları uygun olduğu takdirde yarıyıl ve yaz tatillerinde de programlara devam edilebilir.

Dönem sonlarında bireylere karne verilir. Programı tamamlayan bireylere ek-7'de yer alan iş okulu diploması verilir. Bu diploma yüksek öğretime devam etme hakkı sağlamaz. Ancak bu diploma işe girerken orta öğretimden mezun olanlara haklardan yararlanılmasını sağlar.

Programı tamamlayamayan bireyler, yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler.

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için açılan iş eğitim merkezleri

Zorunlu öğrenim çağı dışında kalan ve genel eğitim programlarından yararlanamayacak durumda olan özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin; temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak ve iş ve mesleğe yönelik becerileri kazandırmak amacıyla farklı konu ve sürelerde meslek kurslarının düzenlendiği resmî ve özel yaygın eğitim kurumları açılır.

Bu kurumlarda eğitim- öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

A) İş eğitim merkezlerinde akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak BEP hazırlanır bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır.

B) Personel ve eğitim ortamının uygun olması durumunda farklı yetersizlikleri olan bireyler için özel eğitim sınıfları açılabilir.

C) Bir kurs programı en az beş kursiyer olması durumunda açılır.

Ç) Bu kurumlarda sınıf mevcutları en fazla on kişiden oluşur. Aynı kurs programına devam edecek kursiyer sayısı on kişiden fazla olduğunda kursiyerlerin yaş, bireysel ve gelişim özellikleri ile yeterlilikleri dikkate alınarak birden fazla sınıf oluşturulabilir.

E) Bu kurumlarda dersler görme, işitme ve zihinsel özürülüler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak beden eğitimi, görsel sanatlar, müzik dersleri ile atölye laboratuvar dersleri alan öğretmenleri tarafından okutulabilir. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.

F) Kurs programları, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak açılır.

G) Kursların süresi, programın içeriğine göre en az bir en fazla üç öğretim yılı olarak belirlenir.

Ğ) Kurumun imkân ve şartları uygun olduğu takdirde yarıyıl ve yaz tatillerinde de programlara devam edilebilir.

H) Bu kurumlarda bir ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır. Günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı okul yönetimince belirlenir.

D) Bakanlıkça hazırlanan programların dışındaki programlar; il millî eğitim müdürlüğü tarafından onaylanır ve bir örneği Bakanlığa gönderilir.

İ) Açılacak kursların türleri ile alınacak kursiyer sayıları ve yeterlilikleri, kurum tarafından en az iki ay önceden duyurulur.

J) Bir kurs programını tamamlayan kursiyer, farklı bir kurs programından da yararlanabilir.

K) Bir kurs programını tamamlayan kursiyere Ek-8’de yer alan İş Eğitim Merkezi Kurs Bitirme Belgesi verilir. Ancak, bu belge mesleki eğitim merkezlerince verilen belgeye denk değildir

L) Kurs için başvuru, kontenjandan fazla ise daha önce kurs programından yararlanmayanlara öncelik verilir.

M) Kurs programını tamamlayan bireyler diğer yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı:

Bireyselleştirilmiş eğitim programı, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin gelişim özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda hedeflenen amaçlara yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programıdır.

Eğitim planında yer alan yıllık amaçlar ve öğrencinin takip ettiği eğitim programı/programları temel alınarak belirlenen kısa dönemli amaçlarını,

Öğrencinin alacağı destek eğitim hizmetinin türü, süresi, sıklığı ve bu hizmetin kimler tarafından nasıl sağlanacağını,

Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknik, araç-gereç ve eğitim materyallerini,

Eğitim ortamına ilişkin düzenlemeleri,

Davranış problemlerini önlemeye ya da azaltmaya yönelik tedbirler ile uygulanacak yöntem ve teknikleri, öğrencinin kişisel bilgilerini içerir.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu ve BEP geliştirme biriminin iş birliğiyle hazırlanır.

Bireyselleştirilmiş eğitim programı, öğrenci için hedeflenen amaçların gerçekleşme düzeyi doğrultusunda değerlendirilir. Birey için hazırlanacak yeni bireyselleştirilmiş eğitim programında ve bireyin yönlendirilmesinde BEP’e ilişkin değerlendirmeler esas alınır.

Kayıt kabul;

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin okul ve kurumlara kayıtlarında özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yerleştirme kararı alınmış olması şartı aranmaz. Ancak, bu bireyler için yerleştirme kararı alınması konusunda okul/kurum yönetimi gerekli resmî işlemleri başlatır. Öğrencinin kayıtlı olduğu okul veya kurum, yerleştirme kararına uygun ise öğrenci bulunduğu okul ya da kurumda öğrenimine devam eder. Farklı bir yerleştirme kararı olması hâlinde ise öğrencinin yerleştirme kararına uygun okula nakli konusunda gerekli işlemler yapılır.

Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için gündüzlü okul ve kurumlara kayıta tuvalet eğitimi kazanmış olma şartı aranmaz.

Kayıt için gerekli belgeler;

Okul ve kurumlara kayıtlarda aşağıdaki belgeler istenir:

a) Nüfus cüzdanı sureti.

b) İkamet belgesi.

c) Fotoğraf.

ç) Yatılı okul ve kurumlar için sağlık kurulu raporu

d) Ortaöğretim kurumları ile iş okullarına kayıta ilköğretim diploması.

e) Yerleştirme kararı alınmış öğrenciler için özel eğitim hizmetleri kurulu kararının bir sureti.

Devam zorunluluğu;

Eğitim ve uygulama okulları, otistik çocuklar eğitim merkezleri ve iş okullarına devam eden öğrenciler, okul yönetiminin en az iki defa yazılı uyarısına rağmen mazeret göstermeksizin 70 iş günü sürekli devamsızlık yapmaları durumunda bu öğrencilere devamsızlıklarından dolayı sınıf tekrarı yaptırılır.

İki yıl üst üste devamsızlık nedeniyle sınıfta kalan öğrencilerin kaydı silinir. İş eğitim merkezlerinin kurs programına mazeret göstermeksizin 70 iş günü sürekli devam etmeyen kursiyerler izleme ve yöneltme kurulu tarafından programdan çıkartılırlar.

Nakil;

Okul ve kurumlara nakil işlemlerinde aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için açılan ilköğretim okullarının hazırlık sınıflarına devam eden öğrencilerin zorunlu hâller dışında ilk üç aydan önce nakli yapılmaz.

b) Aynı tür ve kademedeki özel eğitim okul ve kurumları arasında nakillerde yeni bir yerleştirme kararı istenmez.

Öğrenim süresi;

İlköğretim programlarına denk olmayan eğitim programlarının uygulandığı okul ve kurumlara devam eden öğrencilerden, zorunlu öğrenim çağı sonuna kadar sekizinci sınıfı bitiremeyenlere öğrenimlerini tamamlamak üzere en çok iki öğretim yılı daha okula devam etme hakkı verilir.

Ücretsiz öğle yemeği;

Yatılı veya gündüzlü özel eğitim okul ve kurumlarında gündüzlü olarak okuyan ve parasız yatılılık şartlarını taşıyan öğrencilere genel bütçeden karşılanan ödenekle ücretsiz olarak öğle yemeği verilir.

Özel eğitim giderlerinin karşılanması;

Millî Eğitim Bakanlığının gözetim ve denetimi altında olan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görülen özürlü çocukların (zihinsel özürliülerde yaş koşulu aranmaz) eğitim giderleri Milli Eğitim Bakanlığınca karşılanacaktır.

(bakınız: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 26.06.2006 ve 30.06.2006 tarihli yazıları)

Özürliülerde mesleki rehabilitasyon;

Mesleki rehabilitasyon: Özürliülerin işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan, ilgi ve yeteneklerine uygun mesleklerde yetiştirilerek istihdamlarını kolaylaştırmak ve mesleklerinde ilerlemelerini sağlamak amacıyla devamlı ve koordinasyon içinde sosyal ve tıbbi rehabilitasyon, mesleki rehberlik, mesleğe hazırlık, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimi, ise yerleştirme ve takibini, amaçlamaktadır.

Özel Mesleki Rehabilitasyon Merkezinin açılması, devri, nakli, kapatılması ve personel görevlendirmesi işlemleri Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları mevzuatına göre yürütülür. Ancak, özel mesleki rehabilitasyon merkezinin açılabilmesi için Türkiye İş Kurumu il müdürlüklerinden de uygun görüş istenir.

Merkeze, başvuruda daha sonra ilave edilecek özür grupları için de ayrıca izin alınır. Hizmet verilecek her bir özür grubu için rehabilitasyon ve kurs programı hazırlanır. Merkezin fiziksel şartları ve donanımı hizmet verilecek her bir özür grubuna uygun şekilde düzenlenir. Mesleki eğitimini tamamlayan özürliülerin merkez tarafından Türkiye İş Kurumuna kayıt yaptırılması için bildirilmesi gerekir.

Merkeze özürliü kabulü:

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne kayıtlı ve mesleki rehabilitasyon hizmetinden yararlanmak isteyen özürliüleri Türkiye İş Kurumu il müdürlüğü veya Şube Müdürlüğü bu hizmeti alabilecekleri merkezlere yönlendirir. Özürliü doğrudan merkeze başvurduğunda ilgili merkez bunu Türkiye İş Kurumu il müdürlüğüne veya Türkiye İş Kurumu şube müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür.

Merkeze kabul edilecek özürliülerde aranacak şartlar ve istenecek belgeler Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne kayıtlı ve mesleki rehabilitasyon hizmetinden yararlanmak isteyen özürliüleri Türkiye İş Kurumu il müdürlüğü veya Şube Müdürlüğü bu hizmeti alabilecekleri merkezlere yönlendirir. Özürliü doğrudan merkeze başvurduğunda ilgili merkez bunu Türkiye İş Kurumu il müdürlüğüne veya Türkiye İş Kurumu şube müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür.

Merkeze kabul edilecek özürliülerde aranacak şartlar ve istenecek belgeler.

(1) Merkeze katılabilmek için;

- a) En az %40 oranında özürliü olmak,
- b) Kuruma kayıtlı olmak,
- c) 15 yasini bitirmiş olmak, gerekir.

(2) Kabulde gerekli belgeler şunlardır;

- a) Kimlik belgesi örneği,
- b) İkametgâh belgesi,
- c) Sağlık Kurulu raporu ya da özürlü kimlik belgesi,
- ç) İki adet vesikalık fotoğraf,
- d) Var ise son öğrenim belgesi.

Merkezden özürünün ayrılması:

Merkezden özürünün ayrılması aşağıdaki durumlarda gerçekleşir;

a) Özürünün isteği,

b) Merkez müdürlüğü tarafından kabule esas bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespiti veya merkezin isleyiş ve düzenine aykırı hareket edilmesi hallerinde özürünün ilişiği kesilir.

Yüksek öğretime devam eden öğrenciler için danışma ve koordinasyon birimleri:

Özürlü öğrencilerin üniversite eğitimlerini daha kolay sürdürebilmelerini sağlamak amacıyla, Yüksek Öğretim Kurulu bünyesinde Özürülüler Danışma ve Koordinasyon Birimleri kurulacak. Bu birimler aracılığı ile özürlü öğrencilerin eğitim materyalleri daha kolay temin edilebilecek. (Bakınız ilgili yönetmelik) 20-06 tarihli 26204 sayılı resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Özürülüler danışma ve koordinasyon birimi Yükseköğretim Kurulu bünyesinde; özürlü üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için araç-gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürülülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanmasının temini gibi konularda çalışmak, yapılacak işlemlere esas olmak üzere komisyona raportörlük yapmak, komisyonun görüşünü almak, konuya ilişkin Yükseköğretim Kurulunun görüşünü almak üzere Özürülüler Danışma ve Koordinasyon Birimi kurulur.

Özürlü öğrenci danışma merkezi:

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi bünyesinde Özürlü Öğrenci Danışma Merkezi oluşturulur. Merkezin çalışma usul ve esasları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca belirlenir.

Özürlü Öğrenci Danışma Merkezinin görevleri şunlardır:

a) Yükseköğretim programlarında öğrenim görmek isteyen özürlü öğrencilere öğrenim görebilecekleri program hakkında danışmanlık yapmak.

b) Üniversitelerin özürlü öğrenciler için açılmış yükseköğretim programları listesini, Yükseköğretim Kurulu ve yükseköğretim kurumları ile işbirliği yapmak suretiyle oluşturmak ve Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Kılavuzuna konu ile ilgili hükümleri koymak.

c) Üniversitelerin doğrudan özürlü öğrenciler için açılmamış ancak özürlü öğrencilerin özrüne göre öğrenim görebileceği yükseköğretim programları listesini Yükseköğretim Kurulu ve yükseköğretim kurumları ile işbirliği yapmak suretiyle oluşturmak.

ç) Özürlü öğrenciler için açılacak yükseköğretim programlarının belirlenmesinde değerlendirilmek üzere, her yıl yapılan özürlü öğrenci başvuru listesi ve değerlendirme sonuçlarını Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirmek.

Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimleri:

Yükseköğretim kurumları tarafından bir rektör yardımcısı sorumluluğunda, özürlü öğrencilerin akademik, idari, fiziksel, psikolojik, barınma ve sosyal alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanması için yapılması gerekenleri belirleyip, yapılacak çalışmaları planlamak, uygulamak, geliştirmek ve yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek üzere, mediko-sosyal sağlık, kültür ve spor işleri daire başkanlığına bağlı özürlü öğrenciler birimi oluşturulur. Birimin çalışma usul ve esasları yükseköğretim kurumlarınca belirlenir.

Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci birimlerinin görevleri:

a) Yükseköğretim programlarına kaydı yapılan özürlü öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada ihtiyaçlarını karşılamak ve karşılaşılabilecekleri engelleri ve bunlara karşı alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak için çözüm önerileri sunmak, gerekli düzenlemeleri yapmak.

b) Özürlü olan üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için hem özürlü öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının düzenlenmesini sağlamak hem de özürlülere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanması konularında kararlar almak.

c) Yükseköğretim düzeyindeki öğrenci ve öğretim görevlilerine yönelik yayın faaliyetlerinde bulunmak, öğretim görevlilerine özür ve özürlüğü, bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiği durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak.

ç) Bu konularda program ve projeler geliştirmek.

d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, yıllık bütçe tasarısı ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak.

e) Seminerler, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek.

f) Yükseköğretim kurumları özürlü öğrenci biriminin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın, doküman ve bilgilerin yer aldığı, üniversitelerde okuyan özürlü öğrencilerin sorunlarını ve isteklerini dilek getirmelerine olanak sağlayan, ilgili birimle iletişimine de imkân veren bir web sitesi oluşturmak.

g) Aldığı kararlar ve belirlediği stratejilerin uygulanmasını denetlemek.

ğ) Maddi güçlüğü bulunan özürli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarında bulunmak.

h) Özürliyle ilgili ders ve eğitim programlarının yükseköğretim kurumlarının lisans programlarına alınması yönünde karar alıp, uygulanmasını sağlamak.

ı) Bütün öğrencilerin adil ve doğru bir şekilde ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulması, fırsat eşitliğini sağlamak ve eğitim sürecini özürli öğrenciler için de anlamlı hale getirmek için; özürli öğrencinin sınavla ilgili süre, mekân, materyal, refakatçi ve özürün doğasından kaynaklanan farklılıklara göre alınacak gerekli tedbirleri almak, düzenlemeleri yapmak.

i) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin bilgilendirme yapan bilgilendirici kitaplar hazırlayarak/hazırlattırarak bunların özürli öğrencilere ulaştırılmasını sağlamak.

j) Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığına bildirilmek üzere, Öğrenci Seçme Sınavı başvuruları öncesinde özürli öğrencilerin öğrenim görebileceği yükseköğretim programları ile ilgili rapor hazırlamaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BAKIM HİZMETLERİ

Bakım hizmetlerinden yararlanabilmek için:

Sosyal güvence olsun veya olmasın, net asgari ücret tutarının üçte ikisinin altında bir gelire sahip olmak kaydıyla, Tam teşekküllü devlet hastanelerinden alınacak ağır özürllülük ibaresinin yer aldığı sağlık kurulu raporu ile İl Sosyal hizmetler Müdürlüğü'ne başvurmak gerekir.

(Bakınız, bakıma muhtaç özürllülerin tespiti ve bakım hizmeti esaslarının belirlenmesine ilişkin yönetmelik) Tarih: 30 Temmuz 2006

Bakıma Muhtaç özürllü:

Özürllülük sınıflandırmasına göre ağır özürllü olduğu belgelendirilenlerden, günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün olan kişilerden, sosyal güvencesi olsun veya her ne adla olursa olsun gelirleri toplamı bir aylık net asgari ücret tutarının üçte ikisinden daha az gelire sahip olan, ailesini kaybetmiş olanlar ile ailesi ekonomik veya sosyal yoksunluk içerisinde bulunanlardır.

Bakım Raporu:

Bakım hizmetleri değerlendirme heyetinin, bakıma muhtaç özürllünün kişisel bakım hizmetlerini, sağlık durumunu ve psiko-sosyal durumunu dikkate alarak hazırladığı ve bakıma muhtaç özürllünün bakım ihtiyaçlarının tespit edildiği raporu,

Bireysel Bakım Planı: özürünün bakımına ilişkin fiziksel, psiko-sosyal ve benzeri alanlarda yaşanan sorunları, bu sorunların sebepleri ve tespit edilen veriler dikkate alınarak hangi alanlarda ve süreçte bakıma ihtiyaçlarının olduğunun belirlenmesi, belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda yapılabilecek çalışmaları içeren ve genel çerçevesi Genel Müdürlükçe belirlenen planı sosyal İnceleme Raporu: Sosyal çalışmacının, özürü ve ailesi buldukları ortamda yapacağı gözlem, görüşme ve inceleme sonucunda hazırlayacağı; özürünün fiziksel, zihinsel, psiko-sosyal özelliklerini ve özürüne ilişkin önceki ve şimdiki durumunu, özürü ve ailesinin psiko-sosyal ve ekonomik koşullarına ilişkin değerlendirmeleri içeren raporu ifade eder.

İnceleme ve tespit:

Bakıma muhtaç özürülerin incelenmesi il/ilçe müdürlüklerinin sorumluluğundadır.

İl/ilçe müdürlüğüne bildiri yapılan ve bu yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen belgeleri tamamlanan özürü ve ailesi hakkında sosyal inceleme raporu düzenlenir. Sosyal inceleme raporunda özürünün bakım ihtiyacı olduğunun belirtilmesi halinde, dosya bakım ihtiyacının değerlendirilmesi için bakım hizmetleri değerlendirme heyetine gönderilir. Heyet bakıma muhtaç özürüyü ikametgâhında ziyaret ederek, bakım raporunu hazırlar. Terk edilmiş ve kimsesiz özürülerin bakım hizmetlerinden yararlanmak için gereken belgeleri tamamlayamaması durumunda, İl Müdürlüğü'nce belgelerin tamamlanması için yardım sağlanır. Bakıma muhtaç özürünün veya ailesinin bakım raporuna itiraz etmesi halinde, itiraz talebi il müdürlüğüne değerlendirilir, gerek görülmesi halinde yeniden rapor hazırlanması için bakım hizmetleri değerlendirme heyeti görevlendirilir.

Sosyal inceleme raporunun hazırlanması sürecinde, özürünün veya ailesinin;

a)Kendi aylık gelirinin veya ailesinin toplam aylık gelirinin aile ferdi sayısına bölünmesi neticesinde özürüye düşen payın bir aylık net asgari ücretin üçte ikisinin altında olması halinde ekonomik yoksunluk,

b)Yaşanılan çevresi ile sosyal bağlarının zayıf olması, ihmal ve istismar edilmesi, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere ulaşamaması hallerinde sosyal yoksunluk içinde olduğu kabul edilir.

İstenecek belgeler:

Bakıma muhtaç özürünün başvurusunda, özürüden, ailesinden veya yasal temsilcisinden aşağıdaki belgeler istenir:

Vukuatlı nüfus kayıt örneği,
İkametgâh belgesi,
Sağlık kurulu raporu,

Sosyal inceleme raporunun hazırlanmasından sonra verilecek belgeler:

- a)** Gelir durumuna ilişkin beyanı ve ilgili belgeler,
- b)** İki adet vesikalık fotoğraf,
- c)** Varsa öğrenim durumunu gösterir belge veya sureti,

- d) Özürlünün vasisi var ise, vesayete ve vasi atanmasına ilişkin mahkeme kararı,
e) Anne babanın boşanmış olması halinde, boşanmaya ilişkin mahkeme kararı,

Bakıma muhtaç özürlünün bildirimi:

Mülki amirler, sağlık kuruluşları, köy muhtarları, genel kolluk kuvvetleri ve belediye zabıta memurları, çevrelerinde bulunan bakıma muhtaç özürlüleri bakım hizmetlerinden yararlandırılması amacıyla il/ilçe müdürlüklerine bildirebilirler. Ayrıca, diğer kamu kurum ve kuruluşları, vatandaşlar, özürlülerin kendileri veya akrabaları da bildirimde bulunabilirler.

Özürlünün bildirimini müteakiben özürlü veya talep edilen hizmetler hakkında bildirimde bulunan kişi ile il/ilçe müdürlüklerinde ön görüşme yapılır. Bakıma muhtaç özürlünün bakım hizmeti talebi doğrultusunda bakım hizmetleri talep formu düzenlenir.

Bakım hizmetlerinin verilmesi:

Bakım hizmetleri, özürlünün veya ailesinin tercihinə göre; Genel Müdürlüğe bağlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde, Genel Müdürlüğün izni ile açılan diğer resmî kurum veya kuruluşlara ait merkezlerde, gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine ait özel bakım merkezlerinde veya bakıma muhtaç özürlünün ikametgâhında verilir.

Bakım hizmetini verecek olan bakım merkezleri, bakım hizmetleri değerlendirme heyetince hazırlanan bakım raporu doğrultusunda bakıma muhtaç özürlünün bireysel özellikleri de dikkate alınarak bireysel bakım planını hazırlar.

Bakım hizmetinin özürlünün akrabaları tarafından verilmesi durumunda bakım hizmetleri değerlendirme heyeti bireysel bakım planının uygulanması konusunda bakım hizmetini verecek kişiye rehberlik eder.

Bakım ücreti il müdürlüğünce ödenen bakıma muhtaç özürlünün vefat etmesi halinde, bakım hizmetini üstlenen özel bakım merkezi veya akrabası en geç onbeş gün içinde durumu il müdürlüğüne bildirmek zorundadır. Aksi takdirde sorumlular hakkında hukuki veya idari işlem yapılır.

Bakım ücreti il müdürlüğünce ödenen ve ikametgâhında bakılan özürlünün ikametgâh adresinin değişmesi halinde, yeni ikametgâh adresinin bakımını üstlenen özel bakım merkezi veya akrabası tarafından en geç on beş gün içinde il müdürlüğüne bildirilmesi zorunludur. Aksi takdirde sorumlular hakkında hukuki veya idari işlem yapılır.

Bakım türleri ve ücret ödeme şekilleri:

Bakım türleri şunlardır:

Bakım hizmetlerinin Genel Müdürlüğe bağlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde verilmesi: Bakıma muhtaç özürlünün veya ailesinin talep etmesi ve kapasitenin uygun olması halinde, bakım hizmetleri Genel Müdürlüğe bağlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinden alınabilir.

Bakıma muhtaç özürlünün veya ailesinin talep etmesi ve merkezin kabul etmesi halinde, bakım hizmeti Genel Müdürlüğün izni ile açılmış olan diğer resmî kurum ve kuruluşlara ait bakım merkezlerinden alınabilir.

Bakıma muhtaç özürlünün veya ailesinin talep etmesi ve özel bakım merkezinin kabul etmesi halinde, bakım hizmeti Genel Müdürlüğün izni ile açılmış olan özel bakım merkezlerinden alınabilir. Bu durumda özürlülere sunulan bakım hizmeti karşılığında, bakım ücreti merkeze il müdürlüğü tarafından aylık olarak ödenir.

Bakıma muhtaç özürlünün veya ailesinin talep etmesi halinde, bakım hizmeti genel müdürlüğün denetimi ve rehberliğinde özürlünün akrabaları veya bakıcı personel tarafından bakıma muhtaç özürlünün ikametgâhında verilebilir. Bu durumda özürlülere sunulan bakım

hizmeti karşılığında, bakıma muhtaç özürünün akrabalarına veya bakıcı personeli istihdam eden özel bakım merkezine il müdürlüğü tarafından aylık olarak ödenir.

Bakım ücretleri:

Bakıma muhtaç özürülere verilecek bakım hizmeti karşılığında ödenecek ücret tutarları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Yatılı bakım merkezlerinden, günde yirmi dört saat süreyle bakım hizmeti alan özürülüler için iki aylık net asgari ücret tutarında,
- b) Gündüzlü bakım merkezlerinden, günde sekiz saat süreyle tam gün hizmet alan özürülüler için bir aylık net asgari ücret tutarında,
- c) Gündüzlü bakım merkezlerinden, günde dört saat süreyle yarım gün bakım hizmeti alan özürülüler için bir aylık net asgari ücretin yarısı tutarında,
- ç) Gündüzlü veya yatılı bakım merkezlerinde istihdam edilen bakıcı personel tarafından özürünün ikametgâhında günde dört saat süreyle yarım gün hizmet alan özürülüler için bakım merkezine bir aylık net asgari ücret tutarında, akrabaları tarafından günde yirmi dört saat süreyle bakılan özürülüler için bir aylık net asgari ücret tutarında ödeme yapılır.

Ödeme usul ve esasları:

Bakım hizmeti karşılığında yapılacak ödemelerin usul ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

Bakıma muhtaç özürülüye akrabaları tarafından ikametgâhında bakım hizmetinin verilmesi durumunda, bakım ücreti aşağıdaki belgelere istinaden bakım hizmetini veren kişiye, bakım hizmetinin verilmesini takip eden ay içinde il müdürlüğü tarafından ödenir.

Bakım hizmetini veren kişi tarafından imzalanmış ve bakım hizmetinin verilmesini müteakiben her aybaşında il müdürlüğüne verilen Bireysel Bakım Planı.

Bakım hizmetinin türü konusunda il müdürlüğünden alınmış olan onay.

Özürünün herhangi bir nedenle bakım hizmetinden yararlanmayacak şekilde hizmet aldığı yerden izinli alınması halinde durum bakım hizmetini üstlenen özel bakım merkezine veya akrabasına ve il müdürlüğüne, bakıma muhtaç özürülü veya yasal temsilcisi tarafından en geç bir hafta öncesinden yazılı olarak bildirilir. Özürünün herhangi bir nedenle izinli alınması halinde, bakım hizmetinden faydalanmayacağından, bu süreler dahilinde geçen gün sayısı, aylık ödenmesi gereken bakım ücretinden günlük bakım ücreti hesaplanarak düşülür.

Bakım hizmetlerinin resmî bakım merkezlerinde verilmesi

Bakım hizmetlerinin kapsamı:

Bakım hizmetleri, bakıma muhtaç özürünün bakımına yönelik olarak kişisel bakım hizmetlerini ve psiko -sosyal destek hizmetlerini kapsar.

Bakıma muhtaç özürünün özellikleri dikkate alınarak aşağıda belirtilen bakım hizmetleri sunulur.

(A) Kişisel bakım hizmetleri;

1) Banyo yaptırılması,

2) Tuvalet ihtiyacını gidermede yardım edilmesi ve gerektiğinde temizliğinin yapılması,

- 3) Tırnaklarının kesilmesi,
- 4) Saçlarının taranması,
- 5) Dişlerinin temizlenmesi,
- 6) Yemek ve içecek ihtiyacının giderilmesi,
- 7) El, yüz ve ayak temizliği,
- 8) Çamaşırlarının yıkanması gibi hizmetleri içerir.

(B) Psiko -sosyal destek hizmetleri;

1) Bakıma muhtaç özürlü ailesinin, özürünü ve özür durumunu kabullenmesine, bilgilendirilmesine yönelik kişisel veya grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

2) Bakıma muhtaç özürünün özrünü, mevcut durumunu ve yerleştirildiği ortamı kabullenmesine, bilgilendirilmesine ve gelişim alanlarında desteklenmesine yönelik kişisel ve grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

3) Özürlü ve ailesinin sosyal hakları ve mevcut kaynakların kullanılmasına yönelik kişisel ve grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

4) Özürünün bağımsız yaşama, sosyal hayata uyumuna ve katılımına yönelik sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ile düzenlenecek bu tür etkinliklere katılabilmesi için refakat hizmetleri,

5) Özürünün terk edilme, red edilme, özür durumunu kabullenememe, ümitsizlik, intihar etme, yalnızlık, sevgisizlik gibi olumsuz duygulardan kurtarılmasına ve depresyon ve stres gibi durumların yaşanmasının engellenmesine yönelik kişisel veya grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri, gibi psiko sosyal destek hizmetlerini içerir.

Merkeze bakıma muhtaç özürlü kabulü:

Merkeze bakıma muhtaç özürlü kabulü aşağıda belirtilen şekilde yapılır.

a) Merkeze kabul edilecek bakıma muhtaç özürlü için dilekçe, bakıma muhtaç özürüne ait nüfus cüzdanı örneği, veliye veya vasiye ait ikametgâh belgesi, bakıma muhtaç özürlü için özürlü sağlık kurulu raporu ve iki adet fotoğraf istenir.

b) Merkezde, bakıma muhtaç özürlü ve ailesi hakkında ayrıntılı ilk görüşme formu düzenlenir.

c) Bakıma muhtaç özürünün bakım ihtiyacı merkez değerlendirme kurulunda değerlendirilir ve bireysel bakım planı oluşturulur.

Merkezden bakıma muhtaç özürünün ayrılması:

Merkezden bakıma muhtaç özürünün ayrılması aşağıdaki durumlarda gerçekleşir.

a) Ailenin, bakıma muhtaç özürünün yasal temsilcisinin veya reşit ve aynı zamanda mümeyyiz olan bakıma muhtaç özürünün istemde bulunması,

b) Bakıma muhtaç özürlü kabulüne esas bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespiti veya bakıma muhtaç özürünün tüm mesleki çalışmalara rağmen merkeze uyum sağlayamaması,

c) Bakım programının tamamlanması, hâlinde bakıma muhtaç özürünün ilişiği kesilir.

Ailesi ve yasal temsilcisi bulunmayanların durumları Genel Müdürlüğe bildirilir. Bundan sonra bakıma muhtaç özürünün ilişiği kesilir.(Bakınız, Bakıma muhtaç özürülere yönelik resmi kurum ve kuruluşlar bakım merkezleri yönetmeliği)

Bakım hizmetlerinin özel bakım merkezlerinde verilmesi:

Bakım hizmetlerinin kapsamı:

Bakım hizmetleri, bakıma muhtaç özürünün bakımına yönelik olarak kişisel bakım hizmetlerini ve psiko -sosyal destek hizmetlerini kapsar.

Bakıma muhtaç özürünün özellikleri dikkate alınarak aşağıda belirtilen bakım hizmetleri sunulur.

A) Kişisel bakım hizmetleri;

1) Banyo yaptırılması,

2) Tuvalet ihtiyacını gidermede yardım edilmesi ve gerektiğinde temizliğin yapılması,

3) Tırnaklarının kesilmesi,

4) Saçlarının taranması,

5) Dişlerinin temizlenmesi,

6) Yemek ve içecek ihtiyacının giderilmesi,

7) El, yüz ve ayak temizliği,

8) Çamaşırlarının yıkanması gibi hizmetleri içerir.

B) Psiko -sosyal destek hizmetleri;

1) Bakıma muhtaç özürlü ailesinin, özürünü ve özür durumunu kabullenmesine, bilgilendirilmesine yönelik kişisel veya grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

2) Bakıma muhtaç özürünün özrünü, mevcut durumunu ve yerleştirildiği ortamı kabullenmesine, bilgilendirilmesine ve gelişim alanlarında desteklenmesine yönelik kişisel ve grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

3) Özürlü ve ailesinin sosyal hakları ve mevcut kaynakların kullanılmasına yönelik kişisel ve grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri,

4) Özürlünün bağımsız yaşama, sosyal hayata uyumuna ve katılımına yönelik sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ile düzenlenecek bu tür etkinliklere katılabilmesi için refakat hizmetleri,

5) Özürlünün terk edilme, ret edilme, özür durumunu kabullenememe, ümitsizlik, intihar etme, yalnızlık, sevgisizlik gibi olumsuz duygulardan kurtarılmasına ve depresyon ve stres gibi durumların yaşanmasının engellenmesine yönelik kişisel veya grup çalışması yöntemiyle verilecek hizmetleri, gibi psiko sosyal destek hizmetlerini içerir.

Bakım ücreti kendisi veya ailesi tarafından ödenen bakıma muhtaç özürlünün müracaatı ve değerlendirilmesi Bakıma muhtaç özürlünün bakım ücretinin ailesi veya kendisi tarafından ödenmesi hâlinde bu Yönetmeliğin 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen belgeler ile birlikte müracaat merkeze yapılır. Merkez açılış izin belgesinde belirtilen özür grubuna uygun olan bakıma muhtaç özürlüyü değerlendirme kurulunda değerlendirir ve uygun görmesi hâlinde kabul eder.

Merkeze bakıma muhtaç özürlü kabulü:

Merkeze bakıma muhtaç özürlü kabulü aşağıda belirtilen şekilde yapılır.

Buna göre;

a) Bakım ücreti bakıma muhtaç özürlü veya ailesi tarafından ödenecek ise merkeze kabul edilecek bakıma muhtaç özürlüden, ailesinden veya yasal temsilcisinden dilekçe, bakıma muhtaç özürlüye ait nüfus cüzdanı örneği, veliye veya vasiye ait ikametgâh belgesi, bakıma muhtaç özürlü için sağlık kurulu raporu ve iki adet fotoğraf istenir,

b) Bakım ücreti Genel Müdürlük tarafından ödenecek ise bu Yönetmeliğin 42 nci maddesinde belirtilen belgelerden oluşan dosyanın bir nüshası il müdürlüğüne resmi yazı ekinde merkeze gönderilir,

c) Merkezde, bakıma muhtaç özürlü ve ailesi hakkında ayrıntılı ilk görüşme formu düzenlenir,

ç) Bakıma muhtaç özürlünün bakım ihtiyacı merkez değerlendirme kurulunda değerlendirilir ve bireysel bakım planı oluşturulur,

d) Merkeze kabul edilen her bakıma muhtaç özürlü için bir dosya açılır, belgeleri saklanır.

Merkeze ücretsiz bakıma muhtaç özürlü kabulü merkez hizmetlerinden yararlanmak üzere aşağıda belirtilen esaslar dâhilinde ücretsiz bakıma muhtaç özürlü kabul edilir.

a) Merkeze il müdürlüğünün veya merkezin önereceği bakıma muhtaç özürlüler arasından, il müdürlüğünde görevli sosyal çalışmacı tarafından hazırlanacak sosyal İnceleme raporu sonucuna göre ücretsiz bakıma muhtaç özürlü kabul edilir,

b) Merkeze hizmet verdiği bakıma muhtaç özürlü sayısının yüzde üçü oranında ücretsiz bakıma muhtaç özürlü kabul edilir,

c) Merkeze ücretsiz kabul edilecek bakıma muhtaç özürlüler, sosyal ve ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan bakıma muhtaç özürlüler arasından il müdürlüğüne belirlenir,

ç) Merkez, her ay sonunda kapasitesini, hizmet verdiği bakıma muhtaç özürlü sayısını, ücretsiz hizmet verdiği bakıma muhtaç özürlü sayısını ve varsa açık olan ücretsiz bakıma muhtaç özürlü kapasitesini il müdürlüğüne bildirir,

Merkezden bakıma muhtaç özürlünün ayrılması:

Merkezden bakıma muhtaç özürlünün ayrılması aşağıdaki durumlarda gerçekleşir;

a) Ailenin, bakıma muhtaç özürlünün yasal temsilcisinin veya reşit ve aynı zamanda mümeyyiz olan bakıma muhtaç özürlünün istemde bulunması,

b) Bakıma muhtaç özürlü kabulüne esas bilgi ve belgelerde yanlışlık olduğunun tespiti veya bakıma muhtaç özürlünün tüm mesleki çalışmalara rağmen merkeze uyum sağlayamaması,

c) Bakım programının tamamlanması, hâlinde bakıma muhtaç özürlünün ilişıği kesilir. Ailesi ve yasal temsilcisi bulunmayanların durumları Genel Müdürlüğe bildirilir. Bundan sonra bakıma muhtaç özürlünün ilişıği kesilir.

Ücret tahsili:

Bakıma muhtaç özürlünün bakım ücretinin kendisi veya ailesi tarafından ödenmesi hâlinde; bakım ücreti, bakım hizmetlerin sunulmasını müteakiben aylık olarak alınır. Ücretin tahsiline ilişkin olarak belge düzenlenir.

Bakıma muhtaç özürlülerden, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olan veya olmayan, her ne ad altında olursa olsun her türlü gelirleri toplamı esas alınmak suretiyle; bir aylık net asgari ücret tutarının üçte ikisinin altında bir gelire sahip, ailesini kaybetmiş olanlar ile ailesi ekonomik veya sosyal yoksunluk içerisinde bulunanların bakım ücretleri, il Müdürlüğü tarafından Bakıma Muhtaç Özürlülerin Tespiti ve Bakım Hizmeti Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre ödenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÖZÜRLÜLERDE İSTİHDAM

İş arayan özürllülerin öncelikli olarak türkiye iş kurumunun herhangi bir şubesine kayıtlarını yaptırmaları gerekir.

Kayıt için gerekli belgeler:

- 1) Özürllülük ölçütü, sınıflandırması ve özürllülere verilecek sağlık kurulu raporları hakkındaki yönetmeliğe göre tam teşekküllü devlet hastanelerinden alınmış Hangi işlerde çalıştırılıp çalıştırılmayacaklarına dair sağlık kurulu raporu
- 2) Kimlik fotokopisi
- 3) Üç adet fotoğraf
- 4) Diploma fotokopisi
- 5) Varsa bitirmiş olduğu kurslara ilişkin sertifikalar ile bağlı bulunduğu Türkiye iş kurumuna başvurması gerekmektedir

Özürllülerin devlet memurluğuna alınma şartları:

a) Genel şartlar:

- 1) Türk vatandaşı olmak,
- 2) Memuriyete girişte en az 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 40 ıncı maddesinde belirtilen yaşta olmak,
- 3) Aynı Kanunun değişik 41 inci maddesindeki öğrenim şartlarını taşımak,
- 4) Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- 5) Taksirli suçlar ve aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, ağır hapis veya 6 aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak,
- 6) Özürllülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince, sağlık kuruluşlarınınca verilecek resmi sağlık kurulu raporu bulunmak.

b) Özel şartlar:

- 1) Hizmet göreceği sınıf için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 36 ncı ve 41 inci maddelerinde belirtilen öğretim ve eğitim kurumlarının birinden diploma almış olmak,
- 2) Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında belirtilen şartları haiz bulunmak, gereklidir.

Şartların Belgelendirilmesi

Kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilmesi halinde, Devlet memurluğuna atanacaklarca;

- a) Nüfus hüviyet cüzdanının, gerekli hallerde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince kazai rüşt kararının,
- b) Öğrenim durumlarına ilişkin olarak diploma asılları veya onaylı örnekleri, diplomalarının düzenlenmemiş olması halinde, öğrenim durumlarını belirtmek üzere ilgili kurumlarca usulüne göre verilecek ve daha sonra diploma veya örnekleriyle değiştirilecek belgelerin, Öğrenimini yabancı ülkelerde yapmış olanların diplomaları veya örnekleriyle birlikte denkliğinin kabul edildiğine dair ilgisine göre Milli Eğitim Bakanlığı veya Yüksek Öğretim Kurulu'nca verilecek belgelerin,
- Öğrenimini yabancı ülkelerde yapan sağlık ve yardımcı sağlık personelinin ise 11.4.1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun ve 25.2.1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu gereğince diplomalarının onanıp tescil edildiğine dair Sağlık Bakanlığı'nca verilecek belgelerin,
- c) Adli sicil kayıt belgesinin,
- d) Özür durumlarına ilişkin, Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince, sağlık kuruluşlarından alınmış olan resmi sağlık kurulu raporunun,
- e) Atanılacak kadronun gereği olarak kurum ve kuruluşlarca istenilen kurs bitirme belgesi, bonservis, sertifika ve benzeri belgelerin, asılları veya noter tasdikli nüshaları ibraz edilir.

Özürlü kadrolarının tespiti, sınav yapılmasında uyulacak temel usul ve esaslar ile sınavların açılma zamanı özürlü kadrolarının tespiti :

Özürlülere ayrılacak kadroların tespitinde, ilgili kurum veya kuruluşun, taşra teşkilatı dahil, bütün dolu memur kadro sayısının %3'ü dikkate alınır.

Kurumlar, hizmet gereklerine göre özürlülere tahsis edeceği kadroları, farklı hizmet sınıfları itibarıyla hazırlamak zorundadır.

Özürlülerin istihdam edileceği uygun boş kadro bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre boş kadroda unvan değişikliği yapılarak gerekli kadrolar temin edilir. Özürlü personelin istihdam edileceği merkez ve taşradaki birimler, ilgili kurum veya kuruluşça belirlenir.

Duyuru:

Özürlüler için dönemler itibarıyla yapılacak sınavlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 46 ve 47 nci maddeleri gereğince Devlet Personel Başkanlığınca duyurulur. Kamu kurum ve kuruluşları, sınava girmek için belirlenen son başvuru tarihinden en az bir ay önce olmak kaydıyla, Nisan-Mayıs dönemi sınavları için en geç Mart ayı, Temmuz Ağustos dönemi için en geç Haziran ayı, Ekim-Kasım dönemi için en geç Eylül ayı

sonuna kadar Devlet Personel Başkanlığı'nda olacak şekilde özürlü memur alınacak kadroların sınıf, unvan ve derecelerini, sayısını, bu personelde aranacak genel ve özel şartları, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav tarihleri ile diğer bilgileri bildirir. Kurumlar tarafından sınav duyurusuna ilişkin talepte bulunulurken işin özelliği gerektirmediği sürece özür grupları arasında bir ayırım yapılmaz ve özürlülük oranına da bir üst sınır getirilemez.

Söz konusu sınav duyurularına ilişkin giderler, bütçeye bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Sınavların açılma zamanı

Kamu kurum ve kuruluşlarınca, özürlü açığı bulunduğu sürece, her yılın Nisan-Mayıs, Temmuz-Ağustos, Ekim-Kasım dönemlerinden bir veya birkaçında sınav yapılmak suretiyle, özürlülere tahsis edilen boş kadroların ilgili mevzuatına göre doldurulması zorunludur.

Sınav yapılmasında uyulacak temel usul ve esaslar:

Sınav yapılmasında uyulacak temel usul ve esaslar şunlardır:

a) İlk defa Devlet memurluğuna atanacak özürülülerin sınavları çoktan seçmeli test şeklinde yapılır.

b) Sınavlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 36 ncı maddesinde tespit edilen sınıflar ve bu sınıflara gireceklerde aranması gerekli öğrenim şartları ile diğer nitelikler göz önüne alınarak düzenlenir.

c) Kamu kurum ve kuruluşları, sınavları kendileri yaparlar.

d) Sınavlarda gizlilik esastır.

e) Sınav esnasında özür gruplarına göre, refakatçi bulundurulmasına izin verilir. Bu sınavların, özürlü grupları dikkate alınarak sınav sorusu hazırlanması ve değerlendirilmesi için özel sınav kurulu teşkil edilerek yapılması esastır.

f) (Ek bend: 2006/10129–13/02/2006 S.B.K. Yön/4.mad) Sınav kuruluna diğer kamu kurum ve kuruluşlarından konu ile ilgili üye alınabilir.

g) (Ek bend: 2006/10129–13/02/2006 S.B.K. Yön/4.mad) Özürülüler için sınavlar, özür grupları ve ulaşılabilirlikleri göz önüne alınarak uygun ortamlarda yapılır.

Sınavlara müracaat:

Devlet Personel Başkanlığı'nca dönemler itibarıyla yapılacak sınav duyurularını müteakip, müracaatlar söz konusu duyuruda belirtilen ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacaktır. Müracaatlar sırasında ilgilinin beyanı esas alınarak, (Ek-I)'de yer alan "İş Talep Formu" ve son üç ay içerisinde çekilmiş bir adet orijinal vesikalık fotoğraf ile sağlık kurulu raporunun fotokopisi dışında başka hiç bir belge istenilmez.

Şahsen veya posta ile yapılacak müracaatlarda, istenilen belgeler en son müracaat tarihi mesai saati bitimine kadar ilgili kurumda olacak şekilde teslim edilir veya gönderilir.

İş talep formlarının incelenmesi:

İş talep formları, müracaat süresinin bitiminden itibaren 15 gün içinde personel işleriyle görevli birimce sınav duyurusunda belirtilen şartların mevcut olup olmadığı açısından incelenir. Şartları taşıyanlara fotoğraflı sınava giriş belgesi verilir. İş talep formlarındaki soruların bir veya birkaçını cevapsız bırakanlar ile şartları taşımadığı tespit edilenlere durumları bildirilir ve bunlara sınava giriş belgesi verilmez. Ancak, sınava giriş belgesi verilmiş olsa dahi, sınava giriş şartlarını taşımadığı sonradan tespit edilenlerin başvuruları ve sınavları geçersiz sayılır. Özür grupları itibarıyla, ilkokul veya ilköğretim (ortaokul) mezunlarına (a) ile (e), lise veya lise dengi mesleki veya teknik okul ile yüksek öğrenim görmüş olanlara (a) ile (f) bentlerinde yer alan konuları kapsayacak, müracaat edenlerin girecekleri sınıf ve kadro için aranan bilgi, yetenek ve becerilerini ölçecek şekilde, ayrıca işitme ve/veya dil ve konuşma ile zihinsel özürler için öğrenme ve algılama düzeyleri ile dil gelişimleri ve sözel iletişim güçlükleri esas alınmak suretiyle sorular ayrı ayrı hazırlanır.

İlköğretim (ortaokul) okulları ile ortaöğretim mezunları için, Milli Eğitim Bakanlığı müfredat programındaki kitaplar; yüksek öğrenim mezunları için ise yüksek öğretim kurumlarında okutulan ders kitapları esas alınarak sorular hazırlanır.

Başarı değerlendirilmesi sınavlar 100 tam puan üzerinden değerlendirilir.

Her özür grubu ve öğrenim durumuna göre başarı sıralaması en yüksek puandan başlanarak kendi grubu içinde ek (III)'te yer alan "Özür Grupları ve Öğrenim Durumları İtibarıyla Başarı Sıralaması Cetveli"ne göre ayrı ayrı düzenlenir. Duyurudaki her unvanlı kadro için talep edilen öğrenim durumları itibarıyla, özür gruplarındaki başarı puanları da dikkate alınmak suretiyle son bir sıralama yapılarak sınav ilanında belirtilen boş kadro sayısı kadar aday başarılı sayılır.

Yapılan başarı sıralamasında puanların eşitliği halinde 22 nci maddede belirtilen kriterler esas alınır. Buna göre bir başarı listesi hazırlanır. Aynı usulle boş kadro sayısı kadar yedek belirlenir. Hazırlanan bu listeler sınav kurulu üyeleri ve başkanı tarafından imzalanır ve kurum amirine teslim edilir.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu anlaşılanlar:

Sınava giriş belgesi verilmek suretiyle sınava girenlerden; iş talep formunda gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenlerin sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz. Ataması yapılmış olsa dahi iptal edilir. Bunlar hiçbir hak talebinde bulunamazlar.

Ayrıca, gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilenler hakkında 765 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uygulanmak üzere ilgili kurumca o yer Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Sınav sonuçlarının duyurulması:

Sınav sonuçları, ilgili kurum tarafından sınav bitim tarihinden itibaren en geç 30 gün içinde ilan edilir ve sonuçlar ilgililere yazı ile bildirilir.

Duyurusu yapılan kadrolara, başarı sırasına göre ataması yapılacakların en geç 15 gün içinde 10 ncu maddede yer alan ve atanacağı kadroya ilişkin kurumca istenilen belgelerle birlikte kuruma müracaat etmeleri gerekir. Ancak, söz konusu süre sonunda müracaatta bulunmayanların yerine, 15 gün içinde diğer adayların başarı sırasına göre ilgili oldukları kadrolara müracaatta bulunmaları istenir.

Sınav sonuçlarına itiraz:

Sınava katılanlar sınav sonuçlarına yazılı olarak itiraz edebilirler. İtirazlar, sınav sonuçlarının ilgiliye bildirilmesinden itibaren 7 gün içinde bir dilekçe ile sınavı açan kuruma yapılır. Bu itirazlar, en geç 15 gün içinde incelenir ve sonuç ilgiliye yazılı olarak bildirilir.

Başarı sırasına göre atanma:

20 nci maddede belirtilen süreler içinde müracaat edenlerin atamaları başarı listesindeki sıralamaya göre yapılır. Aynı puanı alan adaylar arasından diploması bir üst öğrenim olana, aynı öğrenim grubunda ise diploma tarihi itibarıyla önce mezun olmuş olana, bunun aynı olması halinde ise yaşı büyük olana öncelik tanınır. Söz konusu atamalar tamamlandıktan sonra duyuruda yer alan kadrolardan iki yıl içerisinde istifa, ölüm, memuriyetten çekilme ve benzeri bir sebeple boşalma olması halinde veya kontenjan açığı bulunduğu sürece, başarı sıralaması takip edilmek şartıyla yedeklerden atama yapılabilir.

İşyerlerinin özürülülerin çalışma şartlarına göre düzenlenmesi:

Kamu kurum ve kuruluşları çalışma yerlerini ve eklentilerini, özürülülerin erişebilirliğine uygun duruma getirmek, özürülülerin çalışmalarını kolaylaştıracak gerekli tedbirleri almak ve özürülülerin görev yaptıkları kadronun gereği olan işleri yapabilmeleri için özür durumlarına göre gerek duyulan yardımcı ve destekleyici araç-gereçleri temin etmek zorundadır.

Özürülülerin çalıştırılacakları işler:

Belirli bir mesleği olan özürülülerin meslekleri ile ilgili işlerde çalıştırılmaları esastır.

Belirli bir mesleği olmayan veya mesleğine uygun kadro bulunmayan özürülüler, özür durumlarına göre, yapabilecekleri hizmetlere ait mevcut kadrolarda çalıştırılır. Özürülüler, özürülülüklerini artırıcı veya ek özür getirici işlerde çalıştırılmazlar.

Takip ve denetim:

Kurum ve kuruluşların özürülü memur çalıştırma yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin takip ve denetimi Devlet Personel Başkanlığı'nca yapılır.

İlgili Yönetmelik hükümleri çerçevesinde istihdam edilen ve işten ayrılan özürülülere ilişkin bilgiler kurum ve kuruluşlarca her yılın Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son günü itibarıyla, (Ek-II)'de yer alan "İstihdam Edilen Özürülü Memurlara İlişkin Bilgi Formu"

doldurularak takip eden ayın ilk iki haftası içerisinde Devlet Personel Başkanlığı'nda olacak şekilde gönderilir.

Özörlöüleri devlet memurluğuna alınma şartları ile yapılacak yarışma sınavları hakkında yönetmelik 16/09/2004 Tarih ve 25585 Sayılı resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarında özörlöüleri işçi olarak istihdam edilmesi:

Kamu kurum ve kuruluşlarına daimi ve geçici işçi olarak alınacak özörlöü ve eski hükömlöüleri için aynı veya farklı tarihlerde, il merkezlerinde olmak üzere en erken yılda bir en geç dört yılda bir sınav yapılır.

Merkezi sınav bir oturumda 3 düzeyde;

Lisans veya lisansüstü programlarından mezun olan adaylar için A düzeyinde,

Önlisans programlarından mezun olan adaylar için B düzeyinde,

Ortaöğretim mezunu olan adaylar için C düzeyinde yapılır.

Merkezi sınava gireceklerde aranacak şartlar:

Sınava girecek ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilecek özörlöü ve eski hükömlöülerde aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir:

Özörlöüleri için,

1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,

2) En az orta öğretim mezunu olmak,

3) Taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlara çevrilmiş veya aşağıdaki sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükömler hariç olmak üzere, altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsalar bile devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, çetecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya kaçakçılık, resmi ihale veya alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma suçlarından dolayı hükömlü bulunmamak,

4) Bedensel, duyuusal ve sosyal yeteneklerindeki özörlöüleri nedeniyle çalışma gücünün en az % 40'iinden yoksun olmak.

Merkezi sınav ilanı ve sınav giriş belgelerinin düzenlenmesi:

ÖSYM, merkezi seçme sınavına başvuru tarihini ve başvurunun ne şekilde ve nereye yapılacağını resmî gazetede ve/veya ülke genelinde yayınlanan en yüksek tirajlı ilk üç gazetede farklı tarihlerde ilan vermek suretiyle duyurur.

Sınava girecek özörlöü ve eski hükömlöüleri hangi bina ve salonda sınavı gireceklerini gösteren sınava giriş belgesi, ÖSYM'ce hazırlanır ve adayların adreslerine gönderilir.

Merkezi sınavın yapılması ÖSYM'ce özörlöü ve eski hükömlöüleri için sınav soruları hazırlanır.

Sınavlar, yarışma esasına dayanır. Sınav sonuçları adaylara ve kuruma yazılı veya elektronik ortamda bildirilir. Sınava girmiş olmak, özörlöü ve eski hükömlü işçi kadrosuna alınmada tek başına bir hak teşkil etmez.

Sınavla ilgili itirazlar, sınav sonuçlarının adaylara bildirildiği tarihten itibaren 7 gün içinde ÖSYM'ye yapılabilir. ÖSYM bu itirazları 10 gün içinde sonuçlandırarak ilgisine ve itirazın haklı çıkması halinde ayrıca adaya ve kuruma yazılı olarak bilgi verir.

Merkezi sınava alınmada istisnalar:

Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararları ile kamu kurum ve kuruluşlarında işe alınmada veya işe gönderilmede öncelik hakkı bulunanlar;

Zihinsel veya ruhsal özürlü olanlar,

Kamu kurum ve kuruluşlarında özürlü, eski hükümlü statüsünde daimi işçi olarak çalışmış olup da çalıştığı kurum ve kuruluşun disiplin mevzuatı uyarınca görev veya meslekten ihraç ya da 4857 sayılı İş Kanununun 25/2 nci maddesine göre hizmet aktinin feshi dışında bir nedenle ayrılmış olanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına kurum kanalıyla özürlü, eski hükümlü statüsü dışında bir statüde işe yerleştirilenlerden sonradan özürlü, eski hükümlü kapsamında yer alan ve iş akti feshedilmeyenler hakkında merkezi sınav uygulanmaz.

Kamu kurum ve kuruluşlarına gönderme, sözlü sınav/mülakat yapılması:

Merkezi sınav kapsamında olan işgücü taleplerine başvurabilmek için sınava girmiş olmak yeterlidir. Kurum, işgücü talebinin intikali üzerine başvuran adaylar içerisinde talep şartlarını taşıyan en yüksek puanlı adaydan başlamak üzere talep sayısının iki katına kadar adayın isim ve adreslerini içeren listeyi, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna gönderir. Geçici işçi statüsünde alınacak olan özürlü ve eski hükümlüler için bu yönetmelik kapsamında hazırlanacak listeler kurumca il/ilçe düzeyinde de belirlenebilir.

Merkezi sınavdan muaf olanlar, durumları talep şartlarına uygun olmak kaydıyla, açık iş sayısının iki katını geçmemek üzere kayıt tarihi ve sıra numarasına göre ayrı listeler halinde kamu kurum ve kuruluşlarına mülakata gönderilirler.

Kamu kurum ve kuruluşları, kurum tarafından gönderilen listelerin kendilerine ulaşmasını müteakip 30 gün içinde sözlü sınav/mülakat yapmak zorundadır. Sözlü sınavlarda görevin özelliğine göre adayların mesleki bilgileri ile davranışları değerlendirilir ve ihtiyaç duyulması halinde bilgi ve becerileri ölçülür. Sözlü sınavda değerlendirme 100 puan üzerinden en yüksek puanı alandan başlamak üzere başarı sıralamasına göre yapılır.

Sözlü sınav/mülakat sonuçları, sınavın yapıldığı ildeki ilgili kamu kurumu tarafından herkesin görebileceği bir yere asılmak suretiyle ilan edilir, varsa web sitelerinde yayınlanır ve ayrıca sınava giren adaylara yazılı olarak bildirilir.

İlgili kamu kurum ve kuruluşları, sözlü sınav/mülakatta başarılı olup, işe alınanlar ile başarısız olanların listesini atamayı izleyen 15 gün içerisinde kuruma iletir.

Sözlü sınav/mülakat sonuçlarına itiraz:

Sözlü sınav/mülakat sonuçlarının ilanından itibaren 7 gün içinde itiraz edilebilir. Sözlü sınav/mülakat sonuçlarına yapılan itirazlar, itirazın komisyona ulaştığı tarihten itibaren 10 gün

içinde sınav komisyonunca değerlendirilerek sonuçlandırılır ve itiraz sahibine yazılı olarak bildirilir.

Çalışırken özürlü, eski hükümlü kapsamına girenler:

Çalışırken özürlü, eski hükümlü olan ve iş akti feshedilmeyenler için tescil talebinde bulunulması halinde gerekli belgelerine istinaden kurumca özürlü, eski hükümlü olarak tescilleri yapılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca, ilköğretim ve altı eğitim düzeyinde istihdam edilecek işçiler için talep koşullarına durumu uygun başvuranlardan kurumun gönderdiği listeler esas alınmak suretiyle talep sayısının iki katını geçmeyecek şekilde noter huzurunda kur'a çekimi yapılır. Bu taleplere eğitim durumlarına bakılmaksızın ruhsal ve zihinsel özürlüler de istemeleri halinde gönderilir. Kur'a sonrası kamu kurum ve kuruluşlarında yapılacak sözlü sınav/mülakatla ataması yapılacaklar belirlenir. Kamu kurum ve kuruluşlarının talebi halinde merkezi sınav kapsamında olup da merkezi sınava giren veya girmeyenler de eğitim düzeyi dışındaki talep koşullarını taşımaları halinde kur'aya tabi işgücü talebine müracaat edebilirler.

Bakanlar Kurulu Kararıyla öncelikli gönderme ve/veya işe alınma hakkına sahip bulunanlar durumu talep şartlarına uygun olanlar da aynı süre içerisinde açık iş sayısının iki katını geçmeyecek sayıda ve sıradan olmak üzere isim ve adresleri ile durumlarına ilişkin açıklayıcı bilgilerle birlikte liste halinde kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir. Kur'aya katılacakların listesi ile birlikte yetkili il/şube müdürlüğü tarafından talep sahibi kamu kurum ve kuruluşuna sözlü sınav/mülakat yapılmak üzere gönderilir.

Bu kapsamda bulunan ve talep koşullarına durumu uygun başvuranlardan kurumca gönderilenler, önceden ilan edilen gün, saat ve adreste noter huzurunda kur'a çekimine tabi tutulurlar. Adaylar istemeleri halinde kur'a çekimini izleyebilirler. Gerçekleştirilen kur'a çekimi sonucunda her açık iş için iki kişi belirlenir. Kur'a sonrası açık iş sayısının iki katı oranında belirlenenler ile öncelikli olarak gönderilenler arasından, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak sözlü sınav/mülakat sonrası asil ve yedek olarak ataması yapılacaklar belirlenir. Bu şekilde belirlenenler komisyon tarafından yapılacak sözlü sınav/mülakata alınırlar. Sözlü sınav/mülakat sonunda işin gereklerini yerine getirebilecek niteliklere sahip oldukları belirlenenler işe alınırlar. Sözlü sınav/mülakatta ayrıca, işe alınacak işçi sayısının yarısını geçmeyecek sayıda yedek liste oluşturulur.

Sözlü sınav/mülakata ilişkin istisnalar

Kurum tarafından gönderilecek iş arayan sayısı, talepte belirtilen açık iş sayısından az veya bu sayı kadar ise gönderilenler herhangi bir kur'a, sözlü sınav/mülakata tabi tutulmaksızın işe alınırlar.

Sınav geçerlilik süresi:

Merkezi sınav sonuçları bir sonraki sınava kadar geçerliliğini korur.

Refakatçi bulundurulması:

Düzenlenecek olan merkezi sınavda ÖSYM’ce, uygulamalı ya da uygulamاسız yapılacak sözlü sınav/mülakatta, sınav komisyonunca özür gruplarının özellikleri dikkate alınır ve bu durumları göz önünde bulundurularak bu kişilere refakatçi görevlendirilir.

İdari para cezaları:

İlgili yönetmeliğin 5 inci maddesine uygun bildirimde bulunmayan veya bildirimde bulunmakla birlikte 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi gereği kontenjan açığını kapatmayan kamu kurum ve kuruluşları için açık kontenjanın oluştuğu tarihten bu yönetmelik hükümleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getireceği tarihe kadar, her özürlü ve eski hükümlü açık kontenjanı için her ay itibarıyla, 4857 sayılı İş Kanununun 108 inci maddesi ile verilen yetkiye dayanılarak kurum il müdürünce, aynı kanunun 101 inci maddesinde belirtilen miktarda idari para cezası uygulanır.

Yönetmelik hükümleri çerçevesinde özürlü ve eski hükümlü istihdamı yoluna gitmeyen kamu kurum ve kuruluşları hakkında, kurum il müdürlüğünce 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine istinaden aynı kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen idari para cezası uygulanır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında işçi olarak istihdam edilecek özürlü ve eski hükümlülere uygulanacak sınav yönetmeliği (22 nisan 2006 tarih ve 26147 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir)

Korumalı işyerleri

Normal işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürlüler için mesleki rehabilitasyon ve istihdam oluşturmak amacıyla, Devlet tarafından ilgili mevzuatta teknik donanımın sağlandığı ve mali yönden desteklendiği, çalışma ortamının özel olarak düzenlendiği işyerini,

Amacı ve kapsamı:

Korumalı iş yerlerinin amacı, normal işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürlüler için açılacak olan gerekli teknik donanımı devletçe sağlanacak olan işyerlerinin korumalı işyeri statüsü kazanması, işleyişi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsamı normal işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürlüler için mesleki rehabilitasyon ve istihdam oluşturmak amacıyla gerçek ve tüzel kişilerce açılan ve açılacak olan işyerlerini kapsar.

Korumalı işyerlerinde çalışacaklardan istenecek belgeler:

Korumalı işyerinde yönetici olarak çalışacak kişiden;

- a) Nüfus cüzdanı örneği,
- b) İkametgâh belgesi,
- c) Adli sicil kaydı,

- ç) Bulaşıcı bir hastalığı olmadığına dair sağlık raporu,
d) Eğitim durumunu gösterir belge, istenir.

Korumalı İşyerinde Çalıştırılacak Personelin Nitelikleri

Korumalı işyerinde çalıştırılacak personel:

Korumalı işyerinde; işyeri yöneticisi, eğitici personel, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirlenen sayıdan az olmayacak şekilde özürlü ve diğer personel istihdam edilir. İşyerinin korumalı işyeri statüsü almasından sonra gerekli teknik destekler Valiliklerde oluşturulan Komisyon tarafından değerlendirilerek, uygun görülmesi durumunda, belli periyotlarda görevlendirilecek personel tarafından yerine getirilir.

Korumalı işyerinin bölümleri:

Korumalı işyerinin bölümleri aşağıda belirlenen şekilde olmalıdır;

a) Değerlendirme bölümü: Özürünün; ilgi, yetenek ve becerileri ile işin gereklerinin karşılaştırılarak uygun üretim alanına yönlendirildiği bölümdür. Özürünün ihtiyaç duyduğu fizyoterapi ve rehabilitasyon hizmetleri de bu bölümde yerine getirilir. Ayrıca bu bölümde korumalı işyerine başlayan özürliye ön hazırlık programı verilir. Programda; iş güvenliği ve işçi sağlığı eğitimi, ilk yardım eğitimi ve verimlilik eğitimi verilir.

b) Üretim bölümü: Mal veya hizmet üretiminin gerçekleştirildiği ve çalışan özürliülerin yeteneklerinin geliştirildiği bölümdür.

c) Sosyal servis: Çalışan özürliülerin evde, işyerinde ve sosyal çevrelerinde yaşadıkları sorunların çözümünde yardımcı olunarak işe ve işyerine uyumlarının sağlandığı bölümdür. Bu bölümde; özürliülerin resmi ve resmi olmayan kurumlarla etkin bir iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla çalışmalar yapılır, bireysel ve grup programları ile danışmanlık hizmetleri verilir.

Korumalı İşyerinin İşleyişine İlişkin Esaslar

Korumalı işyerine özürliü kabulü:

Kuruma(Türkiye iş kurumu)kayıtlı ve korumalı işyerinde çalışmak isteyen özürliüler bireysel olarak veya İl Müdürlükleri aracılığı ile işyerlerine başvururlar. İşyeri yöneticisi, işyerinde çalışan diğer personelin de görüşlerini alarak özürliünün uygunluğuna karar verir. İşyeri, bireysel olarak başvuran özürliüleri en geç bir ay içerisinde İl Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür.

Korumalı işyerlerine kabul edilecek özürliülerde aranacak şartlar ve istenecek belgeler

Korumalı işyerinde istihdam edilebilmek için;

- a) En az %40 oranında zihinsel, ruhsal-duyusal ve davranışsal özürliü olmak veya diğer özür gruplarından ise %60 ve üzeri özürliü olmak,
b) Kuruma kayıtlı olmak,

c) 15 yaşını bitirmiş olmak,
gerekir.

Kabulde istenecek belgeler;

- a) Nüfus cüzdanı örneği,
- b) İkametgâh belgesi,
- c) Sağlık Kurulu Raporu,
- ç) İki adet fotoğraf,
- d) Varsa eğitim durumunu gösterir belge,
istenir.

Korumalı işyerinde çalışan özürünün işten ayrılması:

Valilikçe korumalı işyeri statüsü verilen işyerleri, ayda bir Personel Durum Çizelgesini takip eden ayın ilk haftasında düzenleyerek İl Müdürlüğüne gönderir. İşyeri herhangi bir sebeple iş sözleşmesi sona eren özürlü işçinin ayrılış nedenlerini on beş gün içinde İl Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür. Korumalı işyerleri hakkında yönetmelik 30.05.2006 tarih ve 26183 Sayılı Resmi Gazete’de Yayınlanarak Yürürlüğe girmiştir.

ÖZÜRLÜLERDE VERGİ İNDİRİMİ

Özürlü olarak sigortalı bir işe başlayan özürülerin emekli olabilmeleri için mutlaka vergi indirimi belgesine sahip olmaları gerekir.

Vergi indirimi için gerekli belgeler:

- a) İşyerinden alınacak özürlü olarak çalıştıklarına dair belge
- b) Özürlü sağlık kurulu raporu,
- c) Kimlik fotokopisi,
- d) 3 adet fotoğraf.

Bakmakla yükümlü olduğu özürüsü olanlar için gerekli belgeler:

- a) Kendisine ait çalışma belgesi,
- b) Özürünün sağlık kurulu raporu,
- c) Özürüye ait kimlik fotokopisi,
- d) Özürünün üç adet fotoğrafı.

Not: Vergi indiriminden sadece çalışmakta olan özürüler veya bakmakla yükümlü olduğu özürüsü bulunan çalışan kişiler yararlanabilir.

ÖZÜRLÜLERDE EMEKLİLİK

Bilindiği gibi özürüler, 2003 yılına kadar çalıştıkları kurumlar ve özür dereceleri fark etmeksizin 3600 iş günü prim ödemek ve 15 yılını doldurmak koşuluyla emekli olabilmekte idiler. 2003 yılında 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu’nda yapılan değişiklikle bu hüküm kaldırıldı.

Emekli olabilmek için;

- a) Birinci derece (%80 ve üzeri) özürülülerin 3600 iş günü prim ödemeleri ve 15 yılını doldurmaları,
- b) İkinci derece (%60-80 arası) özürülülerin 4000 iş günü prim ödemeleri ve 18 yılını doldurmaları,
- c) Üçüncü derece (%40-60 arası) özürülülerin 4400 iş günü prim ödemeleri ve 20 yılını doldurmaları gerekmektedir.

Fakat emeklilikteki bu kademeli geçiş, memurlarda uygulama imkânı bulamadı. Bunun için de, T C Emekli Sandığı Yönetim Kurulu bir karar alarak özürülü memurların özür derecesi fark etmeksizin fiilen 15 yılını doldurarak emekli olmalarını sağladı. (bakınız, Emekli Sandığı Yönetim Kurulu'nun 03.02.2006 tarih ve 19 sayılı kararı)

Ancak 2007 yılından itibaren Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile tüm sosyal güvenlik kurumları birleştirileceğinden, emeklilikte işçi ve memur fark etmeksizin yine kademeliklik uygulanacak.

Buna göre;

- a) % 60 ve üzeri özürülü olanlar 3960 gün prim ödemek ve 15 yılını doldurmak,
- b) % 50-59 arası özürülü olanlar 4320 gün prim ödemek ve 16 yılını doldurmak,
- c) % 40-49 arası özürülü olanlar 4680 gün prim ödemek ve 18 yılını doldurmak suretiyle emeklilik için müracaat edebilirler.

Not: Emeklilik müracaatında vergi indirim belgesinin bulunması zorunludur.

Malulen emeklilik

Malulen emeklilikten çalışmakta iken iş gücünün 2/3'ünü (üçte ikisini) kaybeden kişiler yararlanabilir. Yine Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile malulen emeklilikte de 01.01.2007 tarihinden itibaren değişiklik yapılacaktır.

Buna göre:

- a) Çalışmakta iken iş gücünün % 60'ını kaybettiğinin kurumca sevk edilen sağlık kuruluşlarından alınan sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi,
- b) En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malül olan sigortalılar için ise en az beş yıldan beri sigortalı bulunup toplam 900 gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması,

c) Malûliyeti nedeniyle sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan veya işyerini kapattıktan veya devrettikten sonra Kurumdan yazılı istekte bulunması, hallerinde malulen emeklilik mümkün olabilmektedir.

ALTINCIBÖLÜM

ÖZÜRLÜLERDE ARAÇ ALIMI

Özürlüleri ekonomik açıdan desteklemek, bu kişilerin çalışma ve sosyal hayata katılımlarını sağlamak için alınan tedbirler içerisinde taşıt alımında sağlanan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) istisnası önem arz etmektedir. Alınan taşıtın cinsine göre 4.000 YTL ile 16.000 YTL arasında ekonomik bir avantaj sağlayan bu uygulamayı, yaşamını rahat ve uygun koşullarda sürdürmek için bir taşıt aracına gereksinim duyan ancak yeterli finansal gücü bulunmayan engelliler için önemli bir fırsattır.

1. Özel tüketim vergisi istisnası 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununda 5228 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, özürlülere motorlu taşıt araçlarının yurt içinden satın alınması veya ithal edilmesi sırasında sağlanan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) istisnasının kapsamı 31.07.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere genişletilmiştir. Anılan kanunun "Diğer İstisnalar" başlıklı 7 inci maddesinin 2 inci bendi uyarınca; "Madde 7 - Bu Kanuna ekli;

2. (Değişik: 16/7/2004 -5228/21 md.) (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tâbi mallardan;

a) 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³ ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olan malûl ve özürlüler tarafından,

b) 87.03 (motor silindir hacmi 1.600 cm³ ü aşanlar hariç), 87.04 (motor silindir hacmi 2.800 cm³ ü aşanlar hariç) ve 87.11 G.T.İ.P. numaralarında yer alanların, bizzat kullanma amacıyla sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malûl ve özürlüler tarafından, beş yılda bir defaya mahsus olmak üzere ilk iktisabı, Özel Tüketim Vergisinden istisnadır.

Yapılan düzenleme ile bizzat kullanmak amacıyla sakatlığına uygun özel tertibat yaptıranlara sağlanan ÖTV istisnasına ek olarak, sakatlık derecesi % 90 ve daha fazla olanlar özürlülerin (taşıt üçüncü dereceye kadar kan ve sihri hısımlarından birisi veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılacak) bazı taşıt araçlarını özel tertibat veya mekanik ilave yaptırılması şartı olmaksızın Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ödemedi satın alabilmelerine imkân sağlanmıştır.

Malul ve özürlülerin ÖTV ödemedi iktisap edebilecekleri taşıt araçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Motor silindir hacmi 1600 cm³ ü aşmayan binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımaya üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (steysin vagon, arazi taşıtı ve jeepler dahil),
- Motor silindir hacmi 2800 cm³ ü aşmayan eşya taşımaya mahsus taşıtlar,

— Motosikletler, mopedler ve bir yardımcı motoru bulunan tekerlekli taşıtlar,

1- Sakatlık Derecesi %90'mı Aşanlar

Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede bulunan taşıt araçlarından motor silindir hacmi 1.600 cm³'ü aşmayan binek otomobilleri, motor silindir hacmi 2.800 cm³'ü aşmayan kamyonet, pikap vb. eşya taşımaya mahsus taşıt araçları ile motosikletlerin sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olan malul ve özürllüler tarafından yetkili satıcı veya galeriden ilk defa satın alınmasında ÖTV ödenmeyecektir.

Özel Tüketim Vergisi Kanununda 5228 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu, malül ve özürllülere sağlanan ÖTV istisnasının kapsamı genişletilmiş ve engel derecesi %90'nı aşanların(görme, işitme, konuşma,,ortopedik veya zihinsel özürllü) herhangi bir mekanik ilave veya tadilat yapılması şartı olmaksızın yurt içinden iktisap ettikleri taşıt araçlarından ÖTV tahsil edilmemesi sağlanmıştır.

Sakatlık derecesinin %90 ve üzerinde olduğu, (özürllülük ölçütü, sınıflandırması ve özürllülere verilecek sağlık kurulu raporları hakkında yönetmelik) uyarınca ,Sağlık Bakanlığının belirlediği sağlık kuruluşlarından (tam teşekküllü Devlet Hastanesi) alınacak rapor ile belgelendirilmesi şartıyla, yukarıda vasfı ve motor silindir hacmi belirtilmiş olan araçlardan birisinin özürllüler tarafından ÖTV ödenmeden satın alınması veya ithal edilmesi imkân dâhilindedir.

Sakatlık derecesi % 90 veya daha fazla olduğuna dair yetkili sağlık kuruluşlarından alınacak sağlık kurulu raporu, araçların ilk iktisabının yapılacağı motorlu araç ticareti yapanlar tarafından vergi dairesine verilecek (2A) Numaralı ÖTV beyannamesine eklenecek ve beyannamede ÖTV hesaplanmayacaktır. Vergi dairesince kabul edilen beyanname ve ekleri incelenerek tahakkuk fişi ve istisna uygulandığını gösteren "ÖTV Ödeme Belgesi" düzenlenecek ve mükellefe verilecektir.

Özür derecesi %90 ve üzerinde olanlar almış oldukları araçları bizzat kullanamayacakları için Karayolları Trafik yönetmeliği uyarınca araç sahibinin üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarından birisi veya noterce düzenlenmiş iş aktine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü kullanabilir.

2-Sakatlık Derecesi %90'nın Altında Olanlar

Yukarıda belirtilen şartları taşıyan araçların bizzat kullanmak amacıyla sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibat yaptıran malul ve özürllüler tarafından ilk iktisabı ÖTV'den istisna edilmiştir. Bu istisnadan yararlanan kişilerin istisna uygulanan ilk iktisaplarına ilişkin olarak mükellefler tarafından verilecek ÖTV beyannamesine;

— Alıcının maluliyeti veya sakatlığı ile özel tertibat yaptırılan araçları kullanabileceğine dair Özürllülük ölçütü sınıflandırması ve Özürllülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca yetkili sağlık kuruluşlarından alınan sağlık kurulu raporu,

— Aracın sakatlığa uygun olarak tadil edildiğine dair teknik belgenin aslı veya noter onaylı örneği,

— Alıcının "H" sınıfı sürücü belgesinin fotokopisi, eklenecek ve beyannamede ÖTV hesaplanmayacaktır.

Vergi dairesince kabul edilen beyanname ve ekleri incelenerek, araçta yapılan özel tertibatın raporda yazılı sakatlığa uygun hareket ettirici bir tadilat olduğu tespit edilecektir. Bu

tespit üzerine tahakkuk fişi ve istisna uygulandığını gösteren “ÖTV Ödeme Belgesi” düzenlenecek ve mükellefe verilecektir.

3-ÖTV İstisnasının Süresi

İstisnadan yararlanarak yeni taşıt alımında ÖTV ödemeyen malül ve özürllüer, sakatlık derecelerine bakılmaksızın 5 yıl süre ile ikinci bir defa bu istisnadan yararlanamayacaklardır. İstisnadan yararlanarak adlarına bir taşıt aracı tescil edilenlerin tescil tarihinden itibaren 5 yıl süresince ÖTV ödemededen taşıt aracı satın almaları veya ithal etmeleri mümkün değildir.

Burada malul veya özürllü adına ÖTV ödenmeden kayıt edilen taşıtın çalınması durumunda alınacak taşıt içinde 5 yıllık sürenin geçerli olduğunu belirtmek gerekir. Buna göre, özel tertibatlı bulunan veya %90 ve üzeri özürllü adına kayıtlı olan aracın çalınmasından sonra çalınan araç yerine yeni alınacak olan özel tertibatlı araç içinde çalınan aracın alındığı tarihten itibaren 5 yıllık süre hesaplanacak, 5 yıllık süre geçmeden alınan yeni araç için ÖTV ödenecektir.

4-İstisnadan Yararlanılan Aracın Satılması

ÖTV Kanununun 15. maddesinin 2 numaralı fıkrası uyarınca, motorlu taşıtlardan kayıt ve tescile tabi olanların ilk iktisabında ÖTV istisnasından yararlananların, bu taşıtı aradan kaç yıl geçerse geçsin istisnadan yararlanma imkânı olmayan bir kişi veya kuruma devretmeleri halinde, bu devir dolayısıyla adına kayıt ve tescil işlemi yapıldandan, ilk iktisaptaki matrah üzerinden (taşıtın satın alındığı tarihteki ÖTV’ ye tabi bedelden), istisnadan yararlanamayan kişi adına kayıt ve tescil tarihindeki orana göre, bu tarihte tarh ve tahakkuku yapılacak olan ÖTV tahsil edilecektir. Burada 5 yıllık sınırın önemi yoktur. ÖTV ödenmeden alınana araç kaç yıl geçerse geçsin malul veya özürllü şartlarını taşımayanlara satılırsa daha önce alınmayan ÖTV tahsil edilecektir.

Veraset yoluyla intikallerde bir ayrıcalık sağlanmış olup, yeni olarak satın alınırken sakatlık istisnası dolayısıyla ÖTV ödemeyen söz konusu taşıt araçlarının veraset yoluyla intikallerinde, ÖTV’nin sonradan tahsili yoluna gidilmeyecektir.

5-Sakatlık Derecesi %90’nın Altında Olanlar İçin Araçta Özel Tertibat Yapılması Şartı

Uygulamada ortaya çıkan sorunlardan birisi, sakatlık derecesi %90’nın altında olan özürllülerin ÖTV istisnasından yararlanabilmeleri için satın alacakları araçlarda özel tertibat yapılması gereğidir. ÖTV istisnası için gerekli olan “H” sürücü belgesi 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 38inci maddesi uyarınca, Özel tertibatlı olarak, imal, tadil veya teçhiz edilmiş motosiklet veya otomobil türünden araçları kullanacak hasta veya sakatlara verilmektedir.

Görüldüğü üzere, ÖTV istisnasından yararlanmak için H sürücü belgesi gerekli olduğundan, bir aracı tadil veya özel tertibat yapmaksızın kullanabilen özürllüler bu imkândan yararlanamamaktadır.

Sakatlık dereceleri % 90 dan az olan malül ve özürllülerin bu durumlarını; tam teşekküllü Devlet hastanesinden alınan sağlık kurulu raporu ile belgelendirmeleri ve kendi adlarına kayıt ve tescilli olan taşıtların özürllülük haline uygun özel tertibatlı veya özel tertibatlı hale getirilmiş taşıtlar olduğunu belirten “Motorlu Araç Tescil Belgesi”nin ilgili tescil

kuruluşlarınca onaylanmış örneği ile “Araçlar İçin Teknik Belge” ve “Proje Raporu”nun aslı veya noter onaylı örneğini ilgili vergi dairelerine ibraz etmeleri halinde bu istisna hükmünden yararlanabilecekleri ifade edilmiştir.

6- Sakatlık Derecesi %90nın Altında Olanlar İçin Araçta Yapılacak Özel Tertibatın Şekli

Sakatlık derecesi %90'nın altında olan özürülülerin ÖTV istisnasından yararlanabilmeleri için satın alacakları araçlarda yapılması gereken özel tertibatın biçimi ve özelliği de uygulamada sıkıntı yaratan bir husustur. Gelir İdaresi, elin kavrayacağı şekilde direksiyon simidine direksiyon topuzu eklenmesi, silecek kolunun sağ taraftan sol tarafa alınması veya vites kolunun yükseltilmesini özel tertibat olarak kabul etmediğinden bu tür değişiklikler yapılsa da taşıt aracının ÖTV ödenmeden alınması mümkün değildir. Diğer taraftan, sakatlığa uygun hareket ettirici başka özel bir tertibat yapılmadığı sürece otomatik vitesli araçlar da özel tertibatlı araç sayılmadığından bu araçların özürülüler tarafından satın alınmasında ÖTV istisnası söz konusu olmamaktadır.

Hareket ettirici özel tertibatın ilk iktisap işleminden önce yapılması yeterli olacaktır. Bu tertibatın imalat aşamasında veya sonra yapılması, ilk iktisaptan önce yapılmış olmak kaydıyla, istisna uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.

YEDİNCİ BÖLÜM

EMLAK VERGİSİNDEN MUAFİYET

Hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlere, emeklilere, gazilere, özürülülere, şehitlerin dul ve yetimlerine ait brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskenin bina vergisi oranının 2006 yılı için sıfıra indirilmesine ilişkin ekli Karar'ın yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığı'nun 16/12/2005 tarihli ve 69181 sayılı yazısı üzerine, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun değişik 8 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 19/12/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır.

YAPILARDA ÖZÜRLÜLERİN KULLANIMINA YÖNELİK PROJE TADİLİ

Tadilat projesine başvuru proje değişikliği için başvuru yeri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde yapının bulunduğu yerin belediyesi, dışında ise il özel idaresi müdürlüğüdür. Başvuru, kat maliki veya vekili tarafından yapılır. Vekâletname ile kat maliki adına işlem yapılabilir. Başvuru dilekçesine proje değişikliği istenen yere ilişkin onaylı mimari proje, özürünün talebinin reddedildiğine ilişkin kararın bir örneği ve 18/3/1998 tarihli ve 23290 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmeliğe göre alınmış sağlık kurulu raporu eklenir.

Tadilat şekli:

Tadilat projeleri İmar Kanunu ve ilgili yönetmeliklerle, özürlerle ilgili Türk Standartlarına uygun olarak yapılır.

Tadilat giderleri:

Proje tadilatına ilişkin inşaat ve imalat giderleri başvuru sahibine aittir.

Eski hale getirme Özürünün kullandığı bağımsız bölümün bir daha kullanmamak üzere tahliye edilmesi durumunda, yapılan tadilatlar hakkında bina yönetiminin oy çokluğunun alacağı karara göre işlem yapılır.

Yapılarda özürülerin kullanımına yönelik proje tadili komisyonları teşkili, çalışma usul ve esasları hakkında yönetmelik (22 nisan 2006 tarih ve 26147 sayılı Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

TÜRK İŞARET DİLİ SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI

Türk işaret dili ile ilgili esaslar aşağıda belirtilmiştir;

a) Türk işaret dili sistemi TDK tarafından oluşturulur. Sözlük ve dil bilgisi kitapları hazırlanır, yayımlanır. Bu kapsamda Bakanlık ve uygulayıcı kurumların destek ve katkıları alınır.

b) TİD nin korunması ve geliştirilmesi TDK nun yetkisi ve güvencesi altındadır.

c) TİD öğrenilmesi, öğretilmesi, araştırılması, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gereken bir iletişim aracıdır.

ç) TİD oluşturulmasında, alanında bilgi ve deneyime sahip akademisyen ve uzmanlardan oluşan bir ekip tarafından araştırmalar yapılır.

d) Bakanlık tarafından, işitme özürllülerle dil ve konuşma bozukluğu olan bireylerin eğitim ve iletişimlerinde kullanılmak üzere oluşturulan her türlü araç-gereç ve yayınların temin edilmesi, hazırlanması ve dağıtılmasına yönelik çalışmalar yapılır.

e) Bakanlık, zorunlu eğitim çağındaki işitme özürllü çocukların işaret dili ile ilgili eğitim araç ve gereçlerini ve yayınları ücretsiz olarak temin eder.

İşitme özürllü, dil ve konuşma bozukluğu olan bireylerin aile üyeleri ve/veya bakımını üstlenen kişiler Bakanlığın açtığı resmi ve özel kurslardan işaret dili eğitimini alma hakkına sahiptir. Bu kursların açılış, çalışma ve denetleme usul ve esaslarını belirlemeye Bakanlık yetkilidir.

Türk işaret dili sisteminin oluşturulması ve uygulanmasına yönelik usul ve esasların belirlenmesine ilişkin yönetmelik (14 Nisan 2006 tarih ve 26139 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir)

KİTAP İÇERİSİNDE ADI GEÇEN KAYNAKLAR

- 1) Özürllülük ölçütü, sınıflandırması ve özürllülere verilecek sağlık kurulu raporları hakkında yönetmelik
- 2) Özürllüler veri tabanının oluşturulmasına ve özürllülük bilgisinin nüfus cüzdanında yer almasına dair yönetmelik
- 3) 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz türk vatandaşları ile özürllü ve muhtaç türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında yönetmelik
- 4) Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği
- 5) Özel mesleki rehabilitasyon merkezleri hakkında yönetmelik

- 6) Yüksek öğretim kurumları özürlüler danışma ve koordinasyon yönetmeliği
- 7) Bakıma muhtaç özürlülerin tespiti ve bakım hizmeti esaslarının belirlenmesine ilişkin yönetmelik
- 8) Bakıma muhtaç özürlülere yönelik resmî kurum ve kuruluşlar bakım merkezleri yönetmeliği
- 9) Bakıma muhtaç özürlülere yönelik özel bakım merkezleri yönetmeliği 0
- 10) Özürlülerin devlet memurluğuna alınma şartları ile yapılacak yarışma sınavları hakkında yönetmelik
- 11) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilecek özürlü ve eski hükümlülere uygulanacak sınav yönetmeliği
- 12) Korumalı iş yerleri hakkında yönetmelik
- 13) a) Sosyal Sigortalar Kanunu
b) Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- 14) a) Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu
b) Maliye Başmüfettişi Levent Genç yürek'in 9 Mart tarihli "Malul ve engellilere taşıt

alımında sağlanan ÖTV istisnası " başlıklı makalesi

- 15) 2005/9827 no'lu Bakanlar Kurulu Kararı
- 16) Yapılarda Özürlülerin Kullanımına Yönelik Proje Tadili Komisyonları teşkili, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.
- 17) Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik